

Verbatim records

XIII Riigikogu, VII Istungjärk, Täiskogu korraline istung

Wednesday, 16.05.2018, 14:00

Edited

14:00 Istungi rakendamine

1. 14:03 Jahiseaduse ja halduskoostöö seaduse muutmise seaduse eelnõu (633 SE) esimene lugemine
2. 15:13 Kaitseväge korralduse seaduse muutmise ja sellest tulenevalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (594 SE) kolmas lugemine
3. 15:16 Maaparandusseaduse eelnõu (524 SE) kolmas lugemine
4. 15:18 Pühade ja tähtpäevade seaduse muutmise seaduse eelnõu (591 SE) teine lugemine
5. 15:44 Töötervishoiu ja tööohutuse seaduse ning kollektiivlepingu seaduse muutmise seaduse eelnõu (581 SE) teine lugemine
6. 16:04 Eesti Haigekassa seaduse ja ravikindlustuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (602 SE) teine lugemine
7. 16:26 Kiirgusseaduse, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse ning töötervishoiu ja tööohutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (623 SE) esimene lugemine
8. 16:46 Atmosfääriõhu kaitse seaduse muutmise seaduse eelnõu (624 SE) esimene lugemine

14:00 Istungi rakendamine

14:02 Esimees Eiki Nestor

Tere päevast! Alustame kolmapäevast istungit. Kas kellelgi on soovi anda üle eelnõusid või arupärimisi? Ei ole soovi. Üks teade. Austatud Riigikogu, palun tähelepanu! Nimelt, täna kohe pärast täiskogu istungi lõppu toimub siin istungisaalis tennise toetusrühma asutamiskoosolek. Kokku kutsub selle rühma Barbi Pilvre.

Kohaloleku kontroll, palun!

Kohaloleku kontroll

Täiskogul on kohal 78 Riigikogu liiget.

1. 14:03 Jahiseaduse ja halduskoostöö seaduse muutmise seaduse eelnõu (633 SE) esimene lugemine

14:03 Esimees Eiki Nestor

Jätkame. Selle nädala kolmapäevases päevakorras on kõigepealt keskkonnakomisjoni algatatud jahiseaduse ja halduskoostöö seaduse muutmise seaduse eelnõu 633 esimene lugemine. Algataja ettekandja on keskkonnakomisjoni esimees Rainer Vakra. Palun!

14:04 Rainer Vakra

Austatud juhataja! (Juhataja helistab kella.) Head kolleegid! Minul on hea meel tutvustada teile jahiseaduse ja ...

14:04 Esimees Eiki Nestor

Ma palun vabandust, Rainer Vakra! Head kolleegid, jahiseaduse ja halduskoostöö seaduse muutmise seadus on tähtis. Palun, Rainer Vakra!

14:04 Rainer Vakra

Jahiseadus kütab alati kirgi. Mul on siis au seda eelnõu numbriga 633 teile tutvustada. Jahiseaduse muutmise vajadus pärineb Riigikogule 2017. aasta 1. detsembril esitatud kollektiivsest pöördumisest, mis kandis pealkirja "Aita lõpetada seaduslikud veelindude tapatalgud!" ja millele oli kogutud 2569 eestimaalase allkirja. Riigikogu keskkonnakomisjonis on seda asja arutatud lausa kolmel istungil: 9. jaanuaril, 2. aprillil ja 30. aprillil k.a. Alati on kohal olnud Eesti Ornitoloogiaühingu, Eesti Jahimeeste Seltsi ning Keskkonnaministeeriumi esindajad. Sellest tulenevalt töötasimegi välja selle seaduseelnõu. Seaduse eesmärk on tagada, et edaspidi oleksid jahituristidel, kes soovivad Eestis pidada linnujahti, õiguspärase käitumise eeldusena piisavad teadmised Eestis kehtivatest jahipidamise reeglitest ning Eesti jahinduse heast tavast. Selleks me täiendame jahiseadust nõudega, et välisriigis antud kehtiva jahitunnistuse alusel Eesti jahitunnistuse saanud isikule väljastatakse veelinnujahiks väikeuluki jahiluba ainult juhul, kui ta on läbi teinud vastava jahinduskoolituse. Et me siin saalis ei takerduks koolituse konkreetsetesse detailidesse, anname nimetatud koolitusele ja koolitajatele esitatavate nõuete ja koolituse mahu, samuti koolituse läbiviimise korra kehtestamise õiguse keskkonnaministrile, kes teeb seda oma määrusega.

Et ennetada küsimusi, vastan ma kõigepealt ära kolmele küsimusele. Miks on seadus kavandatud jõustuma juba k.a 1. augustil? Põhjus on selles, et sügisel algab linnujahi hooaeg ja sellest tulenevalt oleks mõistlik seda seadust rakendada juba käesoleval aastal. Teiseks, kui palju siis Eestis üldse jahituriste on? Eestit külastab aastas 4000 jahituristi, veelinnujahimehi on nendest umbes 600. Need 600 inimest peaksid edaspidi hakkama ka koolitusel käima (õige pole muidugi öelda, et peaksid, vaid kui meie seda seadust toetame, siis hakkavadki käima). Kindlasti on küsimus, kes selle eest maksab. Loomulikult on ka siin punktina kirjas, et koolituse kulud maksab veelinnujahile tulnud jahiturist ehk väikeuluki jahiloo saaja.

Ühtlasi tegi keskkonnakomisjon menetluslikud otsused: määrata eelnõu ettekandjaks keskkonnakomisjoni liige Rainer Vakra (konsensuslikult), teha ettepanek saata eelnõu esimeseks lugemiseks Riigikogu täiskogu päevakorda (konsensuslikult) ja teha ettepanek esimene lugemine lõpetada (ka konsensuslikult). Muudatusettepanekute esitamise tähtajaks oleks 22. mai kell 12 (see otsustati ka konsensuslikult).

Lõpetuseks veel. Kui on küsimus, miks seda kõike üldse vaja on, siis ütlen, et olemasolevas jahiseaduses on § 36, mis väga selgelt sätestab, et välisriigis antud kehtiva jahitunnistuse alusel antakse selle saanud isikule tema soovil, ilma et ta jahindusala koolituse läbiks ning jahiteooriaeksami sooritaks, jahitunnistus kehtivusajaga kuni üks aasta kümne päeva jooksul pärast taotluse esitamist. Ehk on punasega alla joonitud, et välisturistidele ei ole vaja ei eksamit ega koolitust korraldada ega saagi seda teha. Selleks, et õigusnorm võimaldaks ministril seda edaspidi teha, tuleb õigusakti muuta. See on see põhiline argument, miks me täna siin Riigikogus seda arutame. Miks ei saa seda teha kohe ministri määrusega? Sellepärast, et seaduses on punasega kirjas, et see ei ole võimalik.

Loodan, et siin saalis olevad kolleegid eelnõu toetavad ning me juba sellel sügisel näeme, et välismaalastest linnujahituristid käituvad eetilisel ja on teadlikud sellest, mis reeglid Eestis linnujahil kehtivad. Nii et loodan teie toele.

14:09 Esimees Eiki Nestor

Küsimused eelnõu algatajale. Külliki Kübarsepp, palun!

14:09 Külliki Kübarsepp

Aitäh, hea esimees! Hea ettekandja! Mul on mitmeid küsimusi. Ma püüan alustada sellega, miks ei olnud kollektiivse pöördumise esitajaid eelnõu väljatöötamisse kaasatud, kuigi neil on väga suur soov selleks olemas. Teine küsimus tuleneb õiguskomisjoni praktikast. Igasugused koolitused käivad meil üsna detailselt aruteludelt läbi. Siit tekib mul küsimus, kas te komisjonis arutasite, kas nendel, kes on aidanud eelnõu välja töötada – ornitoloogiaühing, jahimeeste selts, Keskkonnaministeerium –, on siis ka õigus hakata ise koolitust läbi viima. Kes teostab kontrolli? Millised olid teie arutelud ja millised on soovitusel ministeeriumile?

14:10 Rainer Vakra

Aitäh! Kõigepealt, vastav määruse projekt on seaduseelnõu juurde lisatud. Teiseks, alustades algusest, teie esimese küsimuse eeldus ei vasta tõele. Loomulikult, ilma ornitoloogideta, ilma nendeta, kes selle pöördumise tegid, ei oleks eelnõu sellisel kujul siia saali jõudnud. Nad olid kaasatud ja nad sõna otseses

mõttes, ma ütleksin nii, tunnustasid seda, et me selle asja siia suurde saali toome ja neid jahikülalisi koolitama hakkame. See oli ka üks selliseid punkte, mida nad lisaks teistele ettepanekutele saavutada soovisid.

Mis puudutab seda, kuidas koolitus välja hakkab nägema, siis see on kirjas seadusmuudatuse n-ö kolmanda punktina. Paragrahvi 40 täiendatakse: "Välisriigis antud kehtiva jahitunnistuse alusel jahitunnistuse saanud isikule veelinnujahiks väikeuluki jahiloa andmisel läbitavale jahindusalasele koolitusele ja koolitajale esitatavad nõuded ning koolituse mahu ja läbiviimise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega." Seda on võimalik teha selliselt, et koolituse läbiviimist korraldab edaspidi Keskkonnaamet või Keskkonnaministeeriumiga halduslepingu sõlminud isik, näiteks Eesti Jahimeeste Selts. Neid mõlemaid võimalusi me oleme arutanud.

14:11 Esimees Eiki Nestor

Raivo Põldaru, palun!

14:11 Raivo Põldaru

Aitäh, hea esimees! Hea ettekandja! "Koolitus" on üpris tõsine sõna. Kas ei tulnud kõne alla veidikene kergemaid variante? Kuidas on Eesti jahimeestega, kui nemad lähevad teistesse riikidesse? Olen kuulnud, et käiakse Aafrikas ja võib-olla ka mitmel pool mujal maailmas. Kas nemad ka koolituse eest maksavad ja teevad taolisi asju läbi?

14:12 Rainer Vakra

Aitäh! Eri riikides on erinev praktika. On riike, kus tuleb enne demonstreerida oma laskmisoskust, näidata ette relv, on riike, kus on vaja näidata teooriateadmisi. Aga see on meie väga selge valik, et just välituristid, kes tulevad linnujahile, selle koolituse läbi teeksid. Kõigil kolmel komisjoni istungil jõudsime ühele järeldusele, et tegemist on eetikaküsimusega. Eestis lasti näiteks 2016. aastal 4772 hanelist ja 7665 parti, suurusjärg on 12 000 veelindu. Siinsamas üle lahe Soomes kütitakse 400 000 – 600 000 veelindu. Ma ei eksinud suurusjärguga, ma olen seda korduvalt üle küsinud, oleme rääkinud sellest ka ornitoloogidega. Ehk me keskkonna mõttes ei tegele ühe liigi kaitsega, vaid ühiskond on valuliselt reageerinud teatud fotodele, mida välituristid sotsiaalmeedias ja meedias avaldavad. Tegemist on just välituristide erineva arusaamaga jahieetikast. See on see lähtepunkt, miks me täna seda teemat siin saalis arutame.

14:13 Esimees Eiki Nestor

Tarmo Kruusimäe, palun!

14:13 Tarmo Kruusimäe

Täna, hea esimees! Hea ettekandja! Kas te oskate prognoosida, kui suur saaks olema koolitustasudest tulev tulu ja kui suur saaks olema saamata jäänud tulu, juhul kui jahituristid loobuvad ja lähevad mõnda naaberriiki jahti pidama?

14:13 Rainer Vakra

Aitäh! Seda küsimust me arutasime ka komisjonis. Me jäime koolituse juurde just seetõttu, et ühelt poolt oleks Eesti siis jahituristidele jätkuvalt võimalik külastuskoht, teiselt poolt käitüksid need jahituristid seaduskuulekalt. Tegemist ei ole mitte tuluga, sõna otseses mõttes nad ise katavad selle koolitusega tekkivad kulud ehk nad maksavad kinni omaenese harimise.

14:14 Esimees Eiki Nestor

Peeter Ernits, palun!

14:14 Peeter Ernits

Hea juhataja! Hea ettekandja! 2600 inimest tulid ornitoloogide juhtimisel selle petitsiooniga välja. Miks te sinu juhitas komisjonis ei olnud nõus nende põhiliste nõudmiste ja ettepanekutega, eelkõige limiidi

kehtestamisega, kui palju võib päevas tappa, ja tulite välja sellise kosmeetilise asjaga? Itaallasele antakse ette kümme punkti, et kirjuta alla, et oled tutvunud, ja siis pauguta nii palju, kui kulub! Tegelikult laseb iga välismaalane keskmiselt 13 hane või parti, kohalik jahimees parimal juhul ühe.

14:15 Rainer Vakra

Aitäh, hea keskkonnakomisjoni liige! Need numbrid saite te keskkonnakomisjoni aruteludelt. Mul on hea meel, et ka teil kui Riigikogu liikmel on võimalus muudatusettepanekuid teha. Mis puudutab seda konkreetset limiiti, siis selline limiit oli olemas nõukogude ajal, 1976. aastal. Väga pingsate vaidluste tulemusel jõuti järeldusele, et hoolimata keelamisest ja limiidist on tegelikult väga palju võimalusi linnujahil petta. Kui ollakse kolmekesi jahil, siis saab näidata, et üks lasi ja teine lasi, nii et praktikas tõepoolest see maksimumnumber ühe turisti kohta jääb kümne linnu juurde. Teiselt poolt on kõige olulisem see – sellega ka ornitoloogid nõustusid –, et kui meie eesmärk on liigikaitse ehk kui arvatakse, et kas hanesid või parte lastakse liiga palju, siis oleks vaja väga radikaalselt sellesse küsimusse suhtuda. Nagu ma ütlesin juba sissejuhatuses, see on eetikaküsimus. Tegemist on ju ikkagi rändlindudega ja linnule ei ole oluline, kas tema teekond lõpeb Soomes või Eestis. Soomes lastakse neid aastas 400 000 – 600 000, Eestis 12 000. Küsimus on selles, et see on puhtalt teatud erineva jahikultuuriga inimeste väärkäitumine, mida me soovime muuta. Kõik analüüsid on näidanud, et seda on võimalik teha korraliku koolituse ja kasvatusena, mitte sellega, et määrata limiite, millest tegelikult on võimalik mööda vaadata. Tervikuna ma üldse arvan, et siin saalis ei peaks kehtestama neid norme, mida päriselus ei suudeta kontrollida. Keskkonnainspeksioonil ei oleks võimalust ega võimekust iga linnujahtijat jälgimas käia, kas ta lasi 11 või 10 parti. Lõppkokkuvõttes ei ole keskkonna poolt vaadates ka vahet, kas see number on 8, 9, 10 või 11, sest me ei tegele praegu liigikaitsega, vaid eetikaga.

14:17 Esimees Eiki Nestor

Külliki Kübarsepp, palun!

14:17 Külliki Kübarsepp

Aitäh, hea esimees! Hea ettekandja! Kindlasti olete te rääkinud ka alternatiividest, kuidas selle eetilise küsimusega tegeleda. Hetkel mulle tundub, et ei tegeleta sisuga, vaid tegeletakse teatud sihtrühmale uue tuluallika loomisega. Mind teeb murelikuks just see, et minu teada on jahimeeste seltsi kohalikud rakukesed need, kes värbavad ja otsivad jahituriste, ehk nemad teenivad selle pealt. Nüüd ongi küsimus, miks ei ole nendele vaja kehtestada lisatingimusi selle jahiturisminduse korraldamisel, vaid selleks, kellele tingimusi kehtestatakse, on märgitud välisik ehk välisturist. Kuidas teistes riikides see praktika on? Kas siin ei ole ikkagi tegu huvide konfliktiga? Ma ei saa aru sellest paragrahvist, mida te tsiteerisite.

14:18 Rainer Vakra

Aitäh küsimuse eest! Proovin uuesti selgitada. Mõnes mõttes võib Euroopa Liidust tuua näiteks autojuhtimisõiguse. Kui teil on Eestis õigus autot juhtida, siis te ei pea Hispaanias ega Itaalias uuesti eksamit tegema ega näitama, et te autot juhtida oskate. Küll aga tõepoolest oleme näinud, et Eestis sellest ei piisa. Sellest samast mõttest tegelikult lähtuti ka toona, aastaid tagasi, kui jahiseadus vastu võeti. Aga nüüd me jõudsime koos ornitoloogidega, koos Keskkonnaministeeriumi esindajatega ja koos Eesti Jahimeeste Seltsi esindajatega tõepoolest järeldusele, et mõistlik ja vajalik oleks, kui need välisturistid ei vastaks mitte ainuüksi Euroopa Liidus või nende enda riigis kehtestatud nõuetele, mis puudutavad jahipidamise oskust, laskmisoskust, relva kvaliteeti, vaid et me ikkagi kontrollisime üle ka selle, kas nad on teadlikud Eesti veekogude ääres kehtivatest reeglitest. Näiteks on Eestis veelinnujahil täielikult keelatud pliivaalite kasutamine või kui keegi kasutab jahikoera, siis peab tal olema tõugu tõendav dokument ja koer peab olema kiibistatud ja tätoveeringuga märgistatud ning ei tohi kasutada lõhnapreparaate ega uluki häälitsust järeleaimavaid vahendeid. Neid reegleid, mis Eesti seaduse järgi juba kehtivad, on mitmeid. Kindlasti tuleks alati kontrollida, kas nad teavad, et veelinde ei tohi lasta töötava mootoriga veesõidukist, või kas nad teavad, missugused on üldse vööral maatükil ja veekogul viibimise õigused, sest ei ole nii, et lähed, kuhu soovid, ja paugutad, kus soovid. Eesti seaduse järgi on ju nii, et hoonele lähemal kui 200 meetrit ei tohi kusagil ühtegi pauku teha. Need on reeglid, mis oleks vaja igale jahituristile mällu söövitada ja oleks vaja ka kontrollida, kas nad neid teavad.

14:20 Esimees Eiki Nestor

Urve Tiidus, palun!

14:20 Urve Tiidus

Aitäh, lugupeetud juhataja! Lugupeetud ettekandja! Küsimus, mis ma esitan, on suhteliselt praktiline. Siinse tutvustuse järgi puudutab see muudatus aastas umbes 600 inimest. Kuidas see logistiliselt välja nägema hakkab? Me teame, et jahihooaeg ei kesta aasta läbi. Kuidas ja kus seda koolitust antakse, kas lennujaamas, sadamas või kus kohas täpselt? Mis sellise koolituse hind võib olla? Kõige rohkem ärgitas mind küsima kolleegi väide, justkui see koolitus tähendaks paberilehte, kus on kirjas kümme punkti ja kuhu tuleb lihtsalt allkiri kirjutada.

14:21 Rainer Vakra

Aitäh! Kui te pidasite silmas Peeter Ernitsat, siis see hea kolleeg on ju siin saalis tuntud kui huvitavate küsimuste küsija. Igal inimesel ongi õigus siin küsida, mida ta soovib. Seda, kas seal paberilehel on kümme punkti ja kas inimene paneb allkirja alla või mitte, on võimalik kehtestada puhtalt Keskkonnaministeeriumi määrusega. Kordan veel, et mustand või näidis on selle punkti juures tegelikult olemas. Siin on olemas seaduses kehtivate nõuete kontroll ja jahieetika küsimused. Me jõudsime komisjonis järeldusele, et ei ole põhjust siin suures saalis koolituse reeglistikku, aega ja maksumust euro pealt paika panna, sest vajadused võivad töö käigus muutuda. Me tõepoolest näeme, et mingis valdkonnas, olgu kas lindude või Eesti õigusaktide tundmise asjus on vaja teha olulisi muudatusi. Paindlik ja mõistlik on seda teha ministri määrusega. Ma kordan üle, et kui seda oleks olnud võimalik teha tänases õigusruumis, siis me seda küsimust siin ei arutaks. Mis puudutab jahihooaega, siis te olete väga hästi kursis. Tõepoolest, näiteks pardijahi hooaeg kestab 20. augustist kuni 30. novembrini ja haneliste jaht 20. septembrist kuni 30. novembrini. See aeg on väga lühike. Seetõttu Eesti Jahimeeste Selts, suure tõenäosusega halduslepinguid kasutades, kõiki neid turiste, kes siia tulevad, enne jahileminekut ja enne seda, kui nad jahiloa saavad, saab ka koolitada.

14:23 Esimees Eiki Nestor

Johannes Kert, palun!

14:23 Johannes Kert

Palju tänu, härra esimees! Lugupeetud ettekandja! Kindlasti võib selle koolituse üle pikalt vaielda. Koolituse võib ära teha enne Eestisse saabumist interaktiivselt, ka eksamit võib teha interaktiivselt, küsimus on võib-olla selles, mis keeles. Minu arvates on aga eetikaküsimus ka see, kui jahiturismi korraldav persoon laseb oma kodumaal tappa nii palju, kui keegi soovib. Siin on tihti tegemist just inimliku ahnusega. Ma tahan sellele tähelepanu juhtida ja tahan, et ka teie komisjon pööraks sellele tähelepanu, kuidas kutsuda korrale – kui soovite, siis kuidas eksamineerida – ka jahikorraldajaid.

14:24 Rainer Vakra

Aitäh! Eesti Jahimeeste Seltsil on vastu võetud "Eesti jahinduse hea tava" ja seal on kõik need punktid sees. Mis puudutab veel seda koolitust, siis loomulikult, ka jahikorraldajad on siin üks osapool, nendest ei ole mööda vaadatud ja nendest ei saa mööda vaadata. Rääkides sellest, mida me täpsemalt nõuame ja mis mahus tuleks nõuda, siis tuleb etteruttavalt öelda, et seda koolitust ei saa teha interaktiivselt, seda tehakse kohapeal. Teiselt poolt rõhutan üle, et eelmisel aastal, kuigi Keskkonnainspeksioon just linnujahiturismi pidas väga oluliseks valdkonnaks, tegelikult ühtegi rikkumist ei tuvastatud. Need pildid – ütlen lihtsalt protokollis huvides, et kõigile oleks arusaadav – on tegelikult mitme aasta tagused. Tõepoolest, üks isegi mitte Euroopa Liidust, vaid ühest lõunapoolsest riigist tulnud turistide grupp ladus kõik oma lastud linnud trofeena välja ja nad tegid ükshaaval seal pilte. See nägi tõepoolest õõvastav, kole ja lubamatu välja, aga võib öelda, et tegelikult juba eelmisel aastal ühtegi sellist rikkumist ei tuvastatud. Eesti Jahimeeste Selts ja Eesti jahimehed on korduvalt kinnitanud, et ka nende huvides on seda asja teha mõistlikult ja terve mõistusega, eetilisel. Kindlasti kehtib seal ka selline, ma ütleksin, naabrivalve või sotsiaalne kontroll, nagu ka kõigis muudes valdkondades. See ühiskondlik mure ja surve ei ole mitte ainuüksi siin saalis, see ei ole mitte ainult siit saalis väljas, vaid see tegelikult on ka kõigi Eesti Jahimeeste Seltsi liikmete mure. See on üldiselt valdkond, mis tänu mõningatele üksikutele

tõrvaplekkidele heidab halba valgust kogu valdkonnale, ja see kindlasti ei ole kellegi huvi. Seetõttu me usume, et selline koolitus ja teavitamine just koostöös jahikorraldajatega on vajalik ning aitab seda küsimust veelgi parendada.

14:26 Esimees Eiki Nestor

Urmas Kruuse, palun!

14:26 Urmas Kruuse

Aitäh, austatud istungi juhataja! Auväärt ettekandja! Te viitasite nendele paari aasta tagustele piltidele, mis nägid õõvastavad välja. Üldiselt on trofeede eksponeerimine suhteliselt sagedane ka meie enda jahimeeste hulgas, kuigi võib-olla linde nende piltide peal ei ole, küll on seal teistsugused loomad. Aga ma tahtsin küsida, mis meil Eestis on nii palju teistmoodi kui Soomes, et need numbrite vahed on üsna hämmastavad. Kas see tähendab, et Soomes kasutatakse maksimaalselt ära jahiturismi võimalusi, või on tegu lihtsalt populatsioonide erinevusega?

14:26 Rainer Vakra

Aitäh! Väga hea küsimus. Küsisin ise seda Eesti Jahimeeste Seltsi liikmete käest ja vastus oli mitmetahuline. Esiteks loomulikult see, et kui me räägime üldse jahimeestest, siis Eestis on neid ligikaudu 16 000, jahimeeste arv põhjanaabrite juures on mitu korda suurem ja ka jahituristide arv on seal mitu korda suurem. Need on esimesed kaks punkti. Kolmandaks see, et seal on jahikultuur ühiskonnas hoopis suurema levikuga või jahimeheks olemine on rohkem levinud ja jahimeeste hulk nii palju kordi suurem, et tõepoolest ei erine need numbrid mitte kordades, vaid on kohati lausa kosmoselikult võrreldamatud. Kui me räägime, et üle lahe lastakse 400 000 – 600 000 lindu ja meil kümnekond tuhat, siis see on lindude populatsiooni mõttes peaaegu võrreldamatu. Ehk lühidalt: jahimeeste enda arv, jahikultuur, mis tähendab, et võetakse jahist maksimum, ja kolmandaks see, et ka jahituristide arv on suurem ja jahiturism on selgelt rohkem levinud kui Eestis.

14:28 Esimees Eiki Nestor

Tarmo Kruusimäe, palun!

14:28 Tarmo Kruusimäe

Täna, hea esimees! Hea ettekandja! Küsimus on ju eetikas. Kas me ei peaks seda probleemi lahendama komplekselt? Mõningaid inimesi häirivad need jahimeeste tehtud pildid. Läheme edasi. Võib-olla peaksime selgeks tegema ka Briti poissmeestele, kes ka siin linnujahil käivad, milliseid pilte tohib välja panna, et välja töötada arusaam, milliseid pilte üldse Eestit külastades võiks panna sotsiaalmeediasse. Muidu me hakkame kõiki seadusi eraldi muutma, sest võib-olla kedagi kuskil häirib jälle sotsiaalmeedias mõni pilt, mis jätab Eestist halva maine.

14:28 Rainer Vakra

Aitäh! Väga huvitav küsimus. Peab tunnistama, et ongi väga mitmeid kohti, kus teie mainitud isikud tegelikult ei ole oodatud ja kuhu neid ei lasta ka sisse. Seda küsimust ei ole muidugi keskkonnakomisjonis arutatud ja eelnõu algatajad pole seda kordagi arutanud, aga kindlasti ei ole eetikaküsimus ainult küsimus veelindudest või tervikuna jahindusest, vaid eetika saadab meid iga päev eri ühiskonnagruppides ja ühiskondlikes ettevõtmistes. Ma arvan, et küsimus on õige, aga lahendust otsides me peame ikkagi lähtuma põhimõttest, et inimesed soovivad ja tahavad käituda eetilisel, ja kui nad seda ei soovi, siis me peame neile meelde tuletama, et nii on mõistlik ja vajalik. Nii et ma usun, et ka teie mainitud isikutele tehakse teatud kohtadesse sisenemisel kiirkoolitust, kuidas kohapeal käituda ning mida on lubatud teha ja mida mitte.

14:30 Esimees Eiki Nestor

Raivo Aeg, palun!

14:30 Raivo Aeg

Aitäh, juhataja! Hea ettekandja! Mina tahan teid tunnustada selle eest, et te olete seda protsessi suutnud ohjata ning väga ratsionaalselt ja mõistuspäraselt juhtida. Eestis on kujunemas traditsioon, et mingite üksikute näidete pealt hakatakse jaurama ja me hakkame selle tulemusel kohe ka seadusi ja ühiskonnaelu muutma. Seda enam, et see protsess sai ju alguse valedest ja poolvaledest väidetest. Ma olen kindel, et paljud petitsioonile allakirjutanud ei saanudki lõpuni aru, millele nad alla kirjutasid ja miks nad alla kirjutasid. Selge, et koolitust tuleb teha, väga hea, tõstame teadlikkust. Aga kas selle koolituse välp on ka kõne all olnud? Kas seda peab tõesti hakkama igal aastal läbi tegema, kui teatud jahituristid käivad meil siin aastast aastasse, või saab näiteks mingi tähtaja kehtestada? Kas see oli üldse arutelul või ei olnud?

14:31 Rainer Vakra

Aitäh! Me komisjonis seda arutasime ja pidasime mõistlikuks, et määrusega võiks sätestada ka tähtaja, olgu see kas kaks või kolm aastat, seda koolitust ei peaks tegema iga aasta. Ma arvan, et see lähenemine on mõistlik.

Mis puudutab allkirjade kogumist, siis ma tunnustan neid, kes sinna alla kirjutasid. Loomulikult on alati võimalik petitsiooni kirjutada emotsionaalses mõttes ühte- või teistpidi. Minu meelest on jahindusest tervikuna rääkides kõige parem näide see, et Eesti metsades elab 500–600 karu ehk mömmikut ja iga aasta lastakse Eesti metsades 50–60 karu. Ma olen täiesti veendunud, et kui teie, härra Aeg, koostaksite petitsiooni ja lisaksite sinna nende mömmikute pildid, paludes alla kirjutada neil, kes on selle vastu, et neid mömmikuid lastakse, siis mina kirjutaksin alla ja toetaksin seda petitsiooni. Paraku on kahjuks tänapäeva maailmas, aastal 2018, inimene looduses liigagi tihti võtnud jumala rolli ehk inimene on otsustanud, et mõistlik karude arv Eesti metsades on 500–600, ja jumala kombel nüüd inimene seda arvu hoiab. Tegelikuses peaks looduses olema nii, et kui saakloomade arvukus väheneb, siis väheneb ka nende loomade arvukus, kes on selle saaklooma sööjad. Et neid võnkeid ära hoida, hoiab inimene seda kontrolli all. Nii et see on täna jahimeeste töö ja jahimeeste roll. Ma arvan, et kui selliseid petitsioone koostada, siis tuleb korraldajatel alati läbi mõelda, miks nad seda teevad. Me seda ka nende käest küsisime ja ornitoloogide vastus oli selles mõttes positiivne, et nendele on tähtis see, et me seda ühiskonnas arutaksime ja et me seda arutaksime siin, see, et inimesed süveneksid teemasse, saaksid küsimusest aru ja mõistaksid, et teavitust oli ka allkirjade kogumise üks suuremaid eesmärke. Ma usun, et selle eesmärgi me üheskoos täidame, Eesti ühiskond saab selles valdkonnas targemaks.

14:33 Esimees Eiki Nestor

Peeter Ernits, palun!

14:33 Peeter Ernits

Aitäh, juhataja! Hea ettekandja! Ma võtan praegu kõnelemiseks rohkem aega, kuna lugupeetud juhataja ei märganud, et ma pikalt kätt üleval hoidsin, ja mulle millegipärast sõna ei andnud. Vastuseks kolleeg Urvele: jah, kümme punkti, annad allkirja ja kogu moos. See oli see, mis oli minu nimega seotud. Aga tegelikult valitseb segadus ka jahimeeste ja ministeeriumiametnike seas. Kõrged ametnikud ministeeriumis on öelnud, et see on kõige raskem jahituristide seltskond. Tegelikult on ministeeriumis ka n-ö jahiisandate väga tugev lobi. Miks sa keskkonnakomisjoni esimehena oled selle jahimeeste lobiga kaasa läinud ja ornitoloogidele, kes väga hästi tunnevad linde ja on selle petitsiooni kokku pannud, kõigile neile 2600-le, vee peale tõmmanud?

14:34 Esimees Eiki Nestor

Austatud Rainer Vakra, siin oli ka protseduuriline küsimus. Lugupeetud Peeter Ernits, ma ei väsi sulle kodu- ja töökorra seaduse sätteid seletamast. Kui keegi nimetab kellegi nime, siis on sellel inimesel õigus vastulauseks, ja see on nii olukorras, kus toimuvad läbirääkimised. Praegu vastab eelnõu algataja küsimustele. Pärast seda tulevad läbirääkimised. Kui siis keegi nimetab rahvasaadik Peeter Ernitsa nime, on tal õigus vastulauseks. Eelnõu menetluse praeguses faasis sellist õigust ei ole. Aitäh tähelepanu eest! Palun, Rainer Vakra!

14:34 Rainer Vakra

Aitäh! Hea küsija! Te kindlasti teate, et me seda teemat, mis puudutab veelinnujahti, ei ole arutanud mitte ainuüksi selle seaduse kontekstis, vaid ka varem. Keskkonnakomisjon on viimase nelja-viie aasta jooksul seda arutanud kuuel või seitsmel korral, kui ma ei eksi. Te olete suhteliselt noor keskkonnakomisjoni liige. Kui te väidate, et selle koolituse n-ö kohustuslikuks tegemine kõikidele veelinnujahituristidele võeti Eesti Jahimeeste Seltsis vastu aplausi ja lillesülemitega, siis te selgelt eksitate. Oli väga suur töö neile selgeks teha, et seda on vaja, meil on vaja seda muuta, ei ole võimalik vanamoodi jätkata. Ma arvan, nagu ka ornitoloogid ütlesid, et üks väga olulisi punkte on see, et need koolitused hakkavad ju toimuma kõigis vastavates keeltes ehk itaallastele tehakse see koolitus itaalia keeles jne, et neil inimestel tekiks tõepoolest arusaam Eesti seadusruumist. Mis puudutab koolituse sisu, siis see koosneb kolmest osast, ma käin need ka üle. Koolitusel käsitletakse õigusakte, mis reguleerivad linnujahipidamist Eestis, jahiohutuse nõudeid, Eesti jahikultuuri, jahieetikat ja jahinduse head tava. Ma jätkuvalt jään eriarvamusele: ei ole nii, et on kümme punkti ja allkiri, vaid see koolitus annab tõepoolest tulemust. Me saame seda hiljem kontrollida. Aga jääme siis selles eriarvamusele ja me saame kindlasti keskkonnaministrilt küsida, kui ta selle määruse on alla kirjutanud, mis see tulemus oli. Mina saan lubada seda, et meie kõik koos teiega, hea komisjoni liige, hoiame sellel protsessil näppu peal ja kontrollime üle, mis sellest määrusest siis saab. Aga ma usun küll, et mõistlikum oleks usaldada see valdkonnaspetsialistidele, mitte hakata seda määrust siin Riigikogus koostama.

14:37 Esimees Eiki Nestor

Aivar Kokk, palun!

14:37 Aivar Kokk

Hea juhataja! Hea ettekandja! Oskad sa öelda, kas on juba teada, kes see koolitusfirma on, kes suudab siis mitmes keeles seda koolitust läbi viia, või on see n-ö riigi äriprojekt mõne eraettevõtja jaoks, kes hakkab neid koolitusi tegema?

14:37 Rainer Vakra

Aitäh! Suure tõenäosusega teeb neid koolitusi Eesti Jahimeeste Selts. Mis puudutab eri keeli, siis ka praegu on Eesti Jahimeeste Seltsil kõikidele jahimeestele, kui me räägime laiemalt kui veelinnujahist, olemas infomaterjal eri keeltes. Kui teie tuleksite, härra Kokk, Itaaliast, siis te saaksite juba täna ka itaaliakeelse materjali. Mis puudutab koolitust, siis loomulikult ei pruugi olla nii, et seda tehakse päris igas keeles, et hiinlastele hiina keeles jne. Ju siis on valitud inglise või prantsuse keel või mingi üldtuntud keel, aga materjalid vastavates keeltes on juba olemas. Eesti Jahimeeste Selts on selleks ka Keskkonnainvesteeringute Keskuselt raha saanud ja seda rahastati, kui ma ei eksi, siis toonase hea ministri Marko Pomerantsi aegadel.

14:38 Esimees Eiki Nestor

Urmas Kruuse, palun!

14:38 Urmas Kruuse

Aitäh, austatud istungi juhataja! Auväärt ettekandja! Oma ettekandes mainisite, et viimasel aastal ei ole seda probleemi esinenud, aga ilmtingimata on vaja seda seadusruumis reguleerida. Ega see ei paista teatud mõttes ülereguleerimisena? Selle juhtumi näitel oleks võimalik olnud kas neid materjale täiendada või leppida seltsidega lihtsalt kokku, et külalisi vastu võttes nad seda osa võib-olla presenteerivad pingsamalt ja teadlikumalt. Te enne ütlesite sissejuhatavalt, et Riigikogu ei peaks arutama seda määrust või selle koolituse sisu. Ma arvan, et saatan ongi nendes detailides ning määruse sisu ja koolituse maksumus ja kestus võivad mingil hetkel saada üheks kõige olulisemaks punktiks.

14:39 Rainer Vakra

Aitäh! Ma olen jätkuvalt seda usku, et me saame seda näha, kui ministeerium ei tee oma tööd hästi ja südamega. Ma loodan, et nad tõepoolest saavad sisuliselt sellest aru, et kui me soovime eetikas midagi muuta, siis kõigepealt on vaja inimestele seda eetikat tutvustada, rääkida, millest käib jutt. See on nurgakivi, kui me millestki räägime. Teiseks kordan üle selle, miks me täna siin saalis üldse oleme.

Seadus ütleb praegu väga selgelt, et kui välisriigis on juba antud välja kehtiv jahitunnistus, siis koolitus ei ole isegi võimalik, sest seadus ütleb: "... ilma et ta jahindusalase koolituse läbiks ning jahiteooriaeksami sooritaks." Nii et on must valgel kirjas, et sellist koolitust ei tehta. Me võtame selle punkti maha ja keerame selle vastupidiseks, nii et edaspidi on võimalik linnujahile minna ainult siis, kui on see koolitus läbi tehtud. Mis puudutab ülereguleerimist, siis see ongi see koht, kus peab usaldama oma ala spetsialiste, kes selle määruse koos Eesti Jahimeeste Seltsiga ja nendega, kes jahti peavad, välja töötavad. Probleem on muidugi olemas. Kui üle 2500 inimese on allkirja andnud, siis probleem on olemas, tõepoolest, lihtsalt eelmisel aastal ühtegi sellist rikkumist ei tuvastatud. Teiselt poolt loodame, et tänu sellele koolitusele ei pea me selle juurde tulema tagasi järgmisel ega ülejärgmisel aastal ega ka kolme-nelja aasta pärast. See on tõepoolest tulevikku vaatav muudatus.

14:41 Esimees Eiki Nestor

Urve Tiidus, palun!

14:41 Urve Tiidus

Aitäh, lugupeetud juhataja! Lugupeetud ettekandja! See regulatsioon on vajalik selleks, et loodus võidaks. Ma küsin otse: millised linnuliigid võivad peale selle seaduse vastuvõtmist nendel jahihooaja kuudel julgemini Eesti kohal lennata?

14:41 Rainer Vakra

Aitäh! Nii nagu ma ennast numbriliselt väljendasin, siis Eestis, kordame üle, lasti aastal 2016 – see suurusjärg on praegu sama – 4772 hane ja 7665 pardilist. Kui te peaksite lindudele midagi soovitama, siis igal juhul on neil Eesti kohal turvaline lennata, sest Eesti kohalikud jahimehed ei ole väga aktiivsed veelinnujahilised ja ka selliseid turiste on vaid 600. Kokku käib Eestis 4000 jahikülast, kellest ainult 600 on linnujahile orienteeritud. Ehk kui me räägime rändlindudest, kes peavad lendama kohati vaat et pool maakera läbi, siis Eesti kohal on neil olnud seni turvaline lennata ja on ka homme turvaline lennata. Nii et ilusat lendu neile!

14:42 Esimees Eiki Nestor

Terje Trei, palun!

14:42 Terje Trei

Ma tänan! Hea ettekandja! Mul on selline väike kõhklev küsimus. Praegu me arutame umbes sama asja nagu see, kui mina lähen oma juhilubadega Suurbritanniasse ja enne, kui ma rendifirmast auto saan, korraldatakse mulle koolitus, et siin on vasakpoolne liiklus ja võib-olla veel mõningad teised asjad, mida minu maal ei ole. See on muidugi tore ja olekski tore, aga mul on ikkagi küsimus, kas me oma kodus, oma õues peaksime kutsuma naabri meie külalisi instrueerima või peaksime keskenduma sellele, et kõik, ütleme, jahikorraldajad ja turismikorraldajad oleksid ise nii hästi koolitatud, et me ei peaks hakkama üle instrueerima inimest, kellel on teisest riigist saadud luba, mille ta on täiesti õiguslikult saanud. Mul on ikkagi selline väike kõhklev küsimus, et kui tõsiselt me suhtume oma turismikorraldajate koolitamisse neile litsentsi andmisel. Nad ise peaksid oma kodus korra tagama.

14:43 Rainer Vakra

Aitäh! Ma arvan, et neid ei saa üksteisest lahutada, nii jahiturismikorraldajaid kui ka jahituriste tuleb mõlemaid koolitada ja kontrollida. Ma usun, et kui neid koolitusi hakatakse läbi viima, siis ka Keskkonnaamet kontrollib, et see tõepoolest ei näeks välja nii, nagu Peeter Ernits on korduvalt kirjeldanud, et keegi tuleb, annab lihtsalt allkirja ja ütleb, et ta on koolitatud. Usaldame Eesti täidesaatvat võimu! Kindlasti ei saa pöörata tähelepanu ainult tabureti ühele jalale, vaid tuleb vaadata kõiki kolme jalga.

14:44 Esimees Eiki Nestor

Terje Trei, palun!

14:44 Terje Trei

Ma siiski küsin üle: kas me sellega ei saada teistesse riikidesse sõnumit, et me nende jahitunnistusi nagu ei aktsepteeri, või saame me seda kuidagi pehmemalt põhjendada?

14:44 Rainer Vakra

Aitäh! Ma arvan, et see, et me nende jahitunnistusi ei aktsepteeri, ei vasta selles mõttes tõele, et koolitus toimub konkreetsetl siis, kui nad tulevad linnujahile ja soovivad minna linde jahtima. Üldnormis nende luba, nende jahitunnistus igal juhul kehtib. Te tõite Suurbritannia näite. See ei ole küll eetikaküsimus, aga teie näide on hea. Analoogia põhjal võib öelda, et me ei lase teha mitte tervet autojuhieksamit, ei kontrolli, kas teatakse, milline on stopp-märk, vaid me tõepoolest koolitame kõiki üle, et saage aru, et meil on vasakpoolne liiklus ja kõik, mis sellega kaasneb. Aga me ei hakka rääkima, kuidas kasutada tagurpidikäiku, kuidas boksi tagurdada või mida tähendab stopp-märk. Ma arvan, et selles osas on see analoog üpris täpne.

14:45 Esimees Eiki Nestor

Eelnõu algatajale rohkem küsimusi ei ole. Aitäh, Rainer Vakra!

14:45 Rainer Vakra

Aitäh!

14:45 Esimees Eiki Nestor

Avan läbirääkimised. Tarmo Kruusimäe Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsiooni nimel, palun!

14:46 Tarmo Kruusimäe

Hea esimees! Head kolleegid! Just nüüd siin lõpus sain ma teada, et jahilindude ja selliste trofeedega ei tohi poseerida. Küll aga küsisin ma kolleegi käest, et kas siis, ütleme, jahiloomade ja selliste trofeedega tohib selle eelnõu kontekstis poseerida. Seda just sellepärast, et nn jahiloomade sõbrad ei ole veel protesti avaldanud. Küll aga siis, kui jahiloomade sõbrad hakkavad protesti avaldama, nõudes, et välismaalt tulnud ja ka kohalikud jahimehed ei tohiks koos enda trofeedega poseerida või neid pilte sotsiaalmeediasse saata, tekib väike kisa-kära, korjatakse jälle paar tuhat autogrammi ning meie tuleme siia ja hakkame seadusesse kirjutama, et jahilindudega ei tohi poseerida ega tohi ka jahiloomadega poseerida. Kujutame ette, et mõni väljamaalane tuleb enda rinnalapsega siia ja ta juhtub pargis vaikselt kohas last rinnaga toitma ning keegi avaldab sellest sotsiaalmeedias pildi. Mida teeme meie? Kui see plahvatab suuremaks skandaaliks, et oh küll, kas me siis hakkame kõiki selliseid inimesi instrueerima? Siin meie hoone vastas on õigeusu kirik ja me näeme, et miniseelikus tütarlapsed ei lähe sinna kirikusse. Me ei ole neid kõiki aga instrueerinud. Minu meelest on eelnõus tegemist ülereguleerimisega, seda enam, et ma ei saa aru, mis moel on võimalik see, et jahilinnuga ei tohi poseerida, jahiloomaga aga tohib.

Meie ühiskond on hellaks muutunud, meie inimesed on kaugenenud reaalsest elust – see on tegelikult probleem. Ma arvan, et jahimeestel on, sõltumata sellest, milline on nende keel ja kultuur, ühine arusaam. Kui nad ikka ütlevad, et meil siin Eestis ei tohi sotsiaalmeediasse panna neid ja neid pilte, siis, ma arvan, saavad kõik sellest aru. Võin teile julgelt öelda, et Šoti jalgpallifännidel, kes kannavad kilti, on kombeks pärast 16. õlut demonstreerida, et neil kildi all aluspükse ei ole. Seega, kas me peaksime tegema nüüd koolituse Šoti jalgpallifännidele, juhul kui nad siia Eestisse tulevad, kusjuures selle koolituse maksavad nad ise kinni, et kui te olete Eestis ära joonud juba kuus õlut, siis ei pea te mitte kellelegi tõendama, et teil kildi all aluspükse ei ole? On olemas hea tunnetus, euroopalik kultuuriruum, mida me kõik mõistame. See, et meie ühiskond ise on nii hellaks muutunud ja inimesed reageerivad nendele olukordadele nii, näitab, et võib-olla me peaksime hoopis koolitama Eesti inimesi. Ühtlasi saaksid jahimehed öelda, et jah, me oleme eriline e-riik, kus on omad moraali- ja eetikanormid, mis tähendab, et kui sa Eestis oled teinud mõne pildi, mida Eesti ühiskond peab sündsusetuks, siis on võimalik sind kohtusse kaevata. Meil on ju selleks tegelikult instants olemas.

Ma saan aru, et tegemist on kompromissiga, aga üks on avatud. Järgmised huvigrupid saavad tulla ja öelda, mis neile ei meeldi ja mis neid häirib. Jah, ma tean, et neid häirivad paljud asjad. Raske südamega jään erapooletuks. Aitäh!

14:49 Esimees Eiki Nestor

Peeter Ernits Keskerakonna fraktsiooni nimel, palun!

14:50 Peeter Ernits

Hea juhataja! Head kolleegid! Kolleeg, mulle tundus, püüdis nagu naeruvääristada seda eelnõu ja rääkida, kuidas Briti poissmehed siin võib-olla kohalike lindudega poseerivad. Asi on tegelikult väga tõsine. Ma tsiteerin Keskkonnaministeeriumi jahinduse nõuniku Tõnu Traksi paari lauset: "Lõunamaised linnujahimehed on kõige raskem jahituristide seltskond, kuna jahimeeste selts annab neid välismaalaste jahitunnistusi välja ja meie oma majas on n-ö kirjasõbrad, kes tahavad hirmsasti igasuguseid inimesi siia ja kellel on kogu aeg probleeme ja kellega me maadleme ja käime kohut. Seal ei ole mingit eetikast, vaid rahalõhn ja kogu lugu." Ma võin teile öelda ka veel tänaste läbirääkimiste ja kirjavahetuse põhjal jahispetsidega, et tegelikult on jahipiirkondade statistika salastatud. Kordan: salastatud. Ei ole täpselt teada, kui palju kohalikud jahimehed ja lõunamaised jahimehed, kes siia jahituristidena tulevad, tegelikult linde lasevad. Selle, et 8000 lindu lasevad 600 jahituristi, sain ma kätte ainult nii: peale korduvaid küsimusi, millele ei andnud vastust ei jahimeeste juhid ega ministeeriumi ametnikud, ma küsisin, kui palju lasevad kohalikud jahimehed, ja vastuseks sain 4000. Kuna kohalikke aktiivseid linnujahimehi on meil umbes 5000, siis järelikult laseb iga kohalik linnujahimees umbes ühe linnu, aga lõunamaised vennad 13 ja rohkem, kui need arvud tõele vastavad. Tegelikult, nagu Rainer Vakra siin kordas, võiks lasta palju rohkem, sest tõesti lastakse Soomes ligi pool miljonit lindu ja meil kõigest 12 000, viimasel aastal lasti 15 000.

Aga küsimus on eetikas. Petitsiooniga tulid välja ornitoloogid, need on linnu-uurijad, kes tunnevad hästi linde, kes käivad väljas ja teavad, millest jutt on. Rainer Vakra ja jahimeeste seltsi juhid räägivad, et on olnud ainult paar pilti, aga näiteks ornitoloog Mati Kose on öelnud, et ta on näinud koos olmeprügiga põõsa alla visatud sadu partide surnukehi. Pilti sellest ei ole ta tõesti kusagile pannud. Olen ka mina selliseid pilte näinud.

Tegemist on jahiturismiga. Praegu üritatakse probleemi lahendada sellega, et lükkame ette selle ühe nimekirja kümne punktiga, lõunamaised jahimehed annavad oma allkirja ja ongi kogu moos. Raha tuleb loomulikult koolitajale, kelleks on jahimeeste selts, kes on ise sellest bisnisest huvitatud. Selle koha pealt on tõesti tegemist eelkõige eetilise küsimusega. Ma tuletan meelde, et ornitoloogid koostasid selle petitsiooni, millele, nagu me aru saime, andsid oma allkirja 2600 n-ö kergemeelset või need, keda on väidetavalt lollitatud (võiks seda nimekirja vaadata, et kes need on), ja järelikult ei ole see nagu tõsine probleem. On küll. Päevalimiidi kehtestamist ei taheta, seda on ka naeruvääristatud, et see ei tööta jne, kuigi kalade puhul töötab, kui rääkida ühest grupist. Aga seda ei taheta sellepärast, et ei oleks vaja hakata kogu jahiseadust lahti võtma, sest sellisel juhul läheb asi kontrolli alt välja. Praegu on keskkonnakomisjon Rainer Vakra juhtimisel läinud selle huvigrupi, jahimeeste seltsi ja nende külalisjahimeeste jaoks jahtide korraldajate n-ö lobitegemisega kaasa. Mina sellega nõus ei ole. Midagi peaks reguleerima, aga mitte niimoodi, mingisuguse formaalse koolitusega, mida teevad needsamad, kes kutsuvad külalisjahimehi lõunamaalt. Need külalisjahimehed on, tuletan meelde, kõige raskem seltskond jahiturismi harrastajate seas. Aitäh!

14:55 Esimees Eiki Nestor

Mart Helme Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsiooni nimel, palun!

14:55 Mart Helme

Täna kutse eest!

14:55 Esimees Eiki Nestor

Tahad lisaaega või?

14:55 Mart Helme

Lugupeetud eesistuja! Lugupeetud kolleegid! Ega keegi ei eita ju, et probleem kui niisugune on olemas, aga ma tuletan meelde, et äsja-äsja ilmus 28 juhtiva ärimehe manifest, kus muu hulgas öeldakse, et Eestis on selge seadusandlik ülereguleerimine. Meil on liiga palju regulatsioone, piiranguid, eeskirju ja määrusi, mis takistavad normaalset elamist. Ma olen sellega täiesti nõus. Ma olen üldse selle manifestiga suuresti nõus, sest pool sellest on Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna programmist maha

kirjutatud ning ma ei saa sellega mitte nõus olla.

Aga tuleme nüüd selle konkreetse eelnõu juurde. Olles pooleldi maamees ja olles suhelnud ümbruskonna väheste järelejäänud maainimestega, võin ma teile öelda, et nemad ei ole selle eelnõuga sugugi mitte rahul ega selle tõttu õnnelikud. Need, kes külvavad vilja, ütlevad, et linde on liiga palju ja neid tulebki nottida. Sellega ma ka nõus ei ole. Aga on ka teised, kes ütlevad, et terve hulk inimesi on üle Eesti – ka sealkandis, kus mina elan –, kelle lisisissetulek on jahiturismiteenuste osutamine, olgu see majutus, olgu see toitlustus, olgu see giiditeenus, mis iganes. Neid inimesi, kellele see on konkreetset elatusallikaks, on üle Eesti kümneid tuhandeid. Me peaksime mõtlema ka nende inimeste peale, et me nendel vaipa alt ära ei tõmbaks. Me oleme niikuinii muutnud maaelu tihtipeale ja paljudes piirkondades sisuliselt võimatuks. Sisuliselt võimatuks! Poed on kinni pandud, koolid on kinni pandud, klubid on kinni pandud, vallamajad on kaugemale kolinud. Mis neil inimestel seal teha on, kui neilt võetakse ära need viimased elatusallikad? Mitte midagi. Ja siis me kurdame selle üle, nagu infotunnis, et näe, Tartus on lapsi liiga palju, eile "Foorumis" kurtsime aga selle üle, et lapsi on Eestis liiga vähe. See on kõik valede poliitiliste otsuste ja lobigruppide – muu hulgas on lobigrupp needsamad 28 juhtivat ärimest – tegevuse tulemus, pikema perspektiivi ja vaate olematuse tulemus.

Analüüsigem nüüd seda eelnõu just nimelt sellest seisukohast. Kas see on lühiajalise mõjuga või pikaajalise mõjuga? Kas see päästab väga paljude lindude elu, kes muidu asjatult tapetaks, või hävitab see paljude maal jahiturismist lisisissetulekut teenivate inimeste elatusvõimalused? Ma ei taha võtta siin kategoorilisi seisukohti ja öelda, et nii on õige ja nii on vale, aga ma kutsun üles vaatama seda asja natuke laiemalt kui ainult selle põhjal, mille kohta üks minu tuttav, kes jahiturismiga tegeleb, ütles, et need olid ju viiese itaallaste jahiseltskonna (need olid vist itaallased) mitme päeva jooksul lastud linnud, mis olid selle platsi peale kokku korjatud, need ei olnud sugugi ühe mehe lastud linnud, mille juures kõik kordamööda poseerisid. Loomulikult, see pilt oli šokeeriv, ma olen nõus, see pilt oli lihtsalt jälk. Aga vaadake natuke ka kaadri taha. Meie, inimesed, oleme ju dualistlikud olevused. Me oleme ühelt poolt emotsionaalsed, aga me võiksime teiselt poolt teinekord natuke ratsionaalsemad olla. Antud juhul on meie kui parlamendisaadikute ülesanne olla mitte niivõrd emotsionaalsed, kuivõrd ratsionaalsed. Käsitlegem siis nüüd, kui meil on parandusettepanekute esitamise võimalus, seda eelnõu ratsionaalselt ja katsugem teha nii, et linnud saaksid elada ja inimesed samuti. Aitäh!

14:59 Aseesimees Kalle Laanet

Aitäh! Tere päevast kõigile! Külliki Kübarsepp, palun!

15:00 Külliki Kübarsepp

Hea aseesimees! Head kolleegid! Ma saan aru suurest ideest, et tuleb lahendada üks eetiline küsimus. Esimene küsimus on see, kas eetikat saab alati kirja teel muuta. Siin saalis oli mitu küsimust analoogses vormis: kas meil on olemas võimalus muuta inimeste käitumist ja suhtumist eeskuju ja sõnakeele abil? Kui me tunneme, et see meetod ei toimi – ma ei ole veendunud, kas seda meetodit on püütud kasutada –, siis teine variant oleks võib-olla see, et minna kirja teel teatud käitumisnorme muutma. Järgmine küsimus on, millised on võimalikud alternatiivid, millist käitumisnormi võiks kirja teel muuta. Eelnõus on välja käidud, et jahiturist on see, keda püütakse mõjutada. Aga samas me teame, et need turistid siia niisama hopsti ei kuku, vaid tehakse väga suurt ja tugevat tööd, et nad Eestisse jõuaksid. Minu esmane küsimus on see: kas jahiturismi korraldaja on saanud meie Keskkonnaministeeriumi ametnikelt, ornitoloogiaühingult ja jahimeeste selsilt suunisteid, et kuulge, midagi on mäda? Meil tuleks mõelda tulevikule. Täna ma nendele küsimustele, tunnistan, vastust ei saanud.

Ma olen paar aastat ühe kirgliku jahimehega ühes toas töötanud. Tema kirjeldused, kuidas jahiturism on korraldatud Eestis, Järvamaal ja Viljandimaal, ei tekitanud usaldust, vaid pigem jäi mulje, et võimalikult palju otsitakse vahendeid, kuidas raha Eestisse tuua, aga kas seda püütakse teha eetiliselt, selles ma ei olnud selle info põhjal väga veendunud. Need jahiturismi korraldajad on suuresti jahimeeste seltsi liikmed. Jahimeeste seltsi liikmed ise, nende organisatsioon on selle eelnõu väljatöötaja, soovides, et mitte Riigikogu ei ütleks, millised on võimalikud karistusnormid, millised on eksami eest tasumise tingimused jne. Näiteks, õiguskomisjonis me räägime advokatuuri puhul väga detailselt eksamitingimustest, trahvimääradest, eksamitasudest, rääkisime kohtutäiturite teemal väga detailselt. Aga siis ütleb üks komisjon, et me ei tohi sellel teemal rääkida. Minul tekib küsimus, et äkki seesama selts püüab endale leida lisateenimise allikaid, milles meie, andes neid volitusi, ei saa kaasa rääkida. Isegi komisjon ei räägi sellel teemal kaasa! See tekitab segadust ja usaldamatust. Liiatigi, kui me

anname volitused Keskkonnaministeeriumile, siis ma ei saa aru, miks meil ei ole usaldust Keskkonnaministeeriumi vastu, kui me räägime näiteks raiemahtudest ja Est-Fori tehase rajamisest – neid küsimusi on ühiskonnas juba niigi palju üleval. Püüame need vanad küsimused ära lahendada ja siis hakkame pimesi meilt neid volitusi võtma. Ehk ma palun tõesti, et te räägiksite komisjonis läbi eelkõige selle, kas jahiturismi korraldajad on meie ühiskonnas eetiliseltsel käitunud. Kui ei ole, siis mis on jäänud vajaka, et nad ei saa eesti keelest aru? Aitäh!

15:04 Aseesimees Kalle Laanet

Aitäh, Külliki Kübarsepp! Palun, Rainer Vakra!

15:04 Rainer Vakra

Austatud aseesimees! Head sõbrad! Mul on hea meel näha, esiteks, et veelinnujahi teema nii palju kirgi kütab. Kindlasti oli ornitoloogide üks eesmärke, kui nad 1. detsembril selle petitsiooni esitasid, see, et ühiskond seda teemat arutaks. Mul on hea meel, et keskkonnakomisjoni seinte vahelt on see jõudnud siia suurde saali. Teiselt poolt, kõigil minu eelkõnelejatel, kõigil kolmel oli omamoodi õigus. Ma saan aru, et eetikaküsimus ongi väga keeruline, eetikast saavad kõik eri moodi aru, aga enne, kui hakata kedagi karmilt seina külge naelutama või muid karistusi välja mõtlema, tuleb ikkagi selgeks teha need reeglid, mis on Eesti jahikultuur, mis on Eesti jahieetika.

Aga mõned väited, mis on olnud, ma ütlesin, lausvaled, lükkan küll ümber. Eelnõu on koostatud puhtalt keskkonnakomisjonis koos ministeeriumi esindajatega. Jahimeeste selts, uskuge mind, ajab siiani sõrgu vastu, nemad ei soovi seda, et mis tahes jahikülalisi tuleks üldse kohustuslikus korras koolitada ja et seda saaks kontrollida Keskkonnaamet. Alles viimasel istungil me lõpuks jõudsime konsensussele, nad said aru, et neil ei ole teist teed, et see on väga selgelt üks võimalus.

Mis puudutab Peeter Ernitsa sõnavõttu, siis tuleb aru saada, et Eestis on linnuliike, mida ei tohi jahtida, mille jaht on keelatud. Küsimus ei ole ju selles, et täna lastakse 15 000 veelindu ja homme 14 000, vaid küsimus on selles, kuidas jahimehed käituvad, kui palju laseb üks jahimees, ja mitte ka selles, nagu rääkis hea kolleeg IRL-ist, et kuidas keegi pilte teeb. Küsimus ei ole piltide tegemises, vaid küsimus ongi selles, kui palju keegi jahil laseb, mismoodi ta seal käitub ning mismoodi ta Eesti loodust ja keskkonda tervikuna hoiab. Kolmandalt poolt saan härra Helme hirmud ka maha võtta. Selle eelnõu tegemise juures on olnud ka neid, kes on maaomanikke esindanud. Ka nende küsimus oli, et linnud ju söövad põldudel. Ma tean, et maaelukomisjonis on lausa eelnõu, kus nähakse ette selliseid kaitsepolügoone, kus võib ka väljaspool jahiaega hirmutamiseks jahti pidada.

See koolituse variant on lõppkokkuvõttes keskkonnakomisjoni mitme istungi jooksul saavutatud kompromiss, et ühelt poolt saaks maal elu jätkuda, teiselt poolt aga tuleks seda teha võimalikult mõistlikult, ilma tohutute keeldude ja käskudeta, mille täitmist peaks Keskkonnainspektsioon hiljem suutma tagada. Minu hinnangul võtame me liiga tihti siin saalis vastu seadusi, mille täitmist me pärast Eesti riigis ei suuda õiguslikult kontrollida. See on vale tee.

Jah, ma olen nõus, kui me tõepoolest näeme, et me ei jõua sõna jõul, nagu ütles üks hea kolleeg, ja koolituste abil sinnamaale, et see olukord muutuks, siis me tuleme selle teema juurde tagasi. Aga esiteks olen ma optimistlik. Teiseks olid selle koolituse punktiga nõus kõik osapooled, alates ornitoloogidest ning lõpetades jahimeeste seltsi ja ministeeriumiga. See on konsensuslik otsus. Lõppkokkuvõttes ma ikkagi tunnustan ka kõiki neid, kes sellele lindude temaatikaga petitsioonile allkirja andsid. Tuleb nõustuda Peeter Ernitsaga, kes ütles, et see kindlasti ei ole kerge teema, millest keskkonnakomisjon oleks mööda vaadanud, vastupidi. Me oleme pidevalt puudujääkidele tähelepanu juhtinud, võimalusi on erinevaid, aga me lähtume põhimõttest, et kui ministeerium saab võimaluse selle määruse alusel koolituskava kokku panna, siis seda tehakse sõna otseses mõttes nendele põhimõtetele tuginedes, mida me täna siin saalis oleme arutanud ja mida me arutasime keskkonnakomisjonis, et eetikaküsimust ja Eesti jahikultuuri teadvustada kõigi välismaalastest jahituristide seas. See on asja olemus ja mina ei usu, et keeldude-käskudega oleks seda võimalik teha. Kui ikkagi üks Itaalia turist ei tea, mis nõuded meil on, ja talle ei ole keegi seda seletanud, siis ta ei tea midagi ka nende keeldude ja käskude kohta. See on oluline, just see Eesti jahikultuurist teavitamine ja kasvatuslik moment, mis on selle eelnõu eesmärk. Mul on hea meel, et me oleme jõudnud sinnamaale, et ka Eesti Jahimeeste Selts saab aru, et see on vajalik samm ja see on ka ühiskonnale oluline. Aitäh!

15:09 Aseesimees Kalle Laanet

Aitäh, kolleeg Vakra! Jürgen Ligi, palun, Reformierakonna fraktsiooni esindajana!

15:09 Jürgen Ligi

Austatud juhataja! Austatud Riigikogu! Ma arvan, et mitte keegi meist ei saa praegu rääkida sada protsenti fraktsiooni nimel, sest see on niivõrd vastuoluline teema. Aga me ei tohiks ühtegi eelnõu menetleda selles stiilis viidete abil, et näe, keegi ütles, et meil on liiga palju regulatsioone, sellepärast ei tohi seda asja teha. See ei ole konkreetset juhul üldse argument. Konkreetset juhtumit tuleb vaadata eraldi. Meie vaatame seda sedapidi, et hoolimata kõigist nendest vastuolulistest tunnetest ja argumentidest oleks kompromissi ühiskonnas vaja. Näib, et see kompromiss on vormistatud, ja me oleme nõus seda toetama. Aga loomulikult on see kõigest kompromiss, inimesed on väga erinevatel arvamustel. Ma kindlasti ei esinda ka oma fraktsioonis, rääkimata siis Riigikogust, keskmist arvamust, kui ma ütlen, et ühtegi elu ei tohi võtta lõbu pärast. Ma mõnan, et paljud inimesed, kellest ma väga lugu pean, paljud head inimesed ise seda teevad, nad teevad seda harrastusena, ilma mingisuguse vajaduseta mingit tasakaalu hoida, vaid lihtsalt tulistavad loomi. Rändlindude jaht turismiharuna ei lähtu reeglina minu arusaamist mööda sellest, et rändlinnud kusagil kahju teevad, vaid see ongi turism, mida ma nimetaks siiski lõbuks. Aga ma esindan tõesti üht äärmust ja mul on hea meel, et seda äärmust on natukene kuulda võetud. Ei tahaks küll näpuga näidata kellelegi, kes teisiti arvab. Lepime selles eelnõus kokku. Ma usun, et ühiskond on ka selle teema pärast tegelikult tihti väga häiritud. Surnud linnud, need paugutamised kodude juures on tegelik ühiskondlik probleem ja mõnel inimesel üks kõige häirivamaid igapäevaseid asju üldse. Lepime milleski kokku, näitame, et me saame ka nende murest aru. Aitäh!

15:11 Aseesimees Kalle Laanet

Aitäh, Jürgen Ligi! Kolleeg Ernits, kas teil on vasturepliik või protseduuriline küsimus?

15:12 Peeter Ernits

Aitäh! Mind mainiti paar korda. Aga ma olen nõus, et ega seda eelnõu tegelikult vaja ei oleks. Kuna need 2600 väidetavalt lollitatud inimest ornitoloogide juhtimisel sellega välja tulid, siis keskkonnakomisjonis oli vaja kuidagi reageerida. Me arutasime seda tõesti palju kordi. Need koolituse n-ö kümme punkti said mingiks selliseks asjaks, sest midagi pidi ju tulema. Loomulikult ei ole see mingisugune lahendus, see jääb formaalseks, me oleme linnukese kirja saanud. Muidugi, regulatsiooni pole vaja ja liiga palju regulatsiooni ammugi mitte. Nii et see on selline hädatapuvariant, et me saaks natukenegi öelda, et me oleme keskkonnakomisjonis midagi teinud.

15:12 Aseesimees Kalle Laanet

Aitäh! Sulgen fraktsioonide esindajate läbirääkimised. Juhtivkomisjon on teinud ettepaneku eelnõu 633 esimene lugemine lõpetada. Esimene lugemine on lõpetatud. Määrän eelnõu 633 muudatusettepanekute esitamise tähtajaks k.a 22. mai kell 12.

2. 15:13 Kaitseväe korralduse seaduse muutmise ja sellest tulenevalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (594 SE) kolmas lugemine

15:13 Aseesimees Kalle Laanet

Läheme teise päevakorrapunkti juurde. Vabariigi Valitsuse algatatud Kaitseväe korralduse seaduse muutmise ja sellest tulenevalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 594. Avan läbirääkimised fraktsioonide esindajatele. Kuna fraktsioonide esindajatel ei ole soovi läbirääkimisi avada, siis kutsume inimesed hääletuse ettevalmistamiseks saali. Head kolleegid, teeme kohaloleku kontrolli, sest eelnõu vastuvõtmiseks on vajalik Riigikogu koosseisu häälteenamus.

Kohaloleku kontroll

Head kolleegid! Kohal on 79 Riigikogu liiget, puudub 22.

Juhtivkomisjoni ettepanek on panna eelnõu 594 lõpphääletusele. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Eelnõu poolt on 81 Riigikogu liiget, vastuolijaid ega erapooletuid ei ole, üks Riigikogu liige ei osalenud. Eelnõu on vastu võetud.

3. 15:16 Maaparandusseaduse eelnõu (524 SE) kolmas lugemine

15:16 Aseesimees Kalle Laanet

Läheme kolmanda päevakorrapunkti juurde. Vabariigi Valitsuse algatatud maaparandusseaduse eelnõu 524 kolmas lugemine. Avan läbirääkimised fraktsioonide esindajatele. Ei ole soovijaid. Läheme siis lõpphääletuse ettevalmistamise juurde.

Kõigepealt teeme kohaloleku kontrolli, sest eelnõu vastuvõtmiseks on vajalik Riigikogu koosseisu häälteenamus.

Kohaloleku kontroll

Kohal on 79 Riigikogu liiget, puudub 22.

Juhtivkomisjoni ettepanek on panna eelnõu 524 lõpphääletusele. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Eelnõu poolt on 79, vastuolijaid ega erapooletuid ei ole, ei osalenud üks Riigikogu liige. Eelnõu on seadusena vastu võetud.

4. 15:18 Pühade ja tähtpäevade seaduse muutmise seaduse eelnõu (591 SE) teine lugemine

15:18 Aseesimees Kalle Laanet

Läheme neljanda päevakorrapunkti juurde. Eesti Keskerakonna fraktsiooni, Eesti Reformierakonna fraktsiooni, Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsiooni, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni, Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsiooni ning Eesti Vabaerakonna fraktsiooni algatatud pühade ja tähtpäevade seaduse muutmise seaduse eelnõu 591 teine lugemine. Ettekandeks palun kõnetooli põhiseaduskomisjoni esimehe Marko Pomerantsi.

15:18 Marko Pomerants

Tere päevast, lugupeetud eesistuja! Lugupeetud kolleegid! Tõepoolest, tegu on eelnõuga, mille me kõik kollektiivselt oleme siin algatanud, mille esimese lugemise me oleme läbinud ja mille teisele lugemisele me oleme jõudnud. 8. mail oli meil teist lugemist ette valmistav arutelu ja selle põhjuseks olid muudatusettepanekud või pöördumised Riigikogu põhiseaduskomisjoni poole.

Tähtaegselt laekus kaks muudatusettepanekut. Esimese muudatusettepaneku on teinud EKRE fraktsioon ja see puudutab teist ülestõusmispüha, et sellele anda riigipüha staatus. Teise muudatusettepaneku tegid rahvasaadikud, kelle hulka kuulusid Andres Herkel, Igor Gräzin, Eerik-Niiles Kross ja Külliki Kübarsepp, nende ettepanek oli muuta omavalitsuste päev omavalitsuste õiguste päevaks. Need olid kaks muudatusettepanekut.

Juba eelnõu arutelu üsna varases staadiumis pöördusid Riigikogu põhiseaduskomisjoni poole Eesti Interpreetide Liit, Eesti Heliloojate Liit, Eesti Esitajate Liit ning Eesti Muusikanõukogu, keda esindas kohapeal suurepäraselt muusikanõukogu president Ivari Ilja. Mis on muusikute mure? Muusikute murest rääkisin juba eelnõu esimesel lugemisel, see on seotud sellega, et 1. oktoober on rahvusvaheline muusikapäev. Ivari Ilja ettepanek oli see, et tuleks ikkagi veel kord kaaluda, kas ei võiks omavalitsuspäeva tähistada mõnel teisel päeval, kuivõrd rahvusvaheline muusikapäev ei saa piisavat tähelepanu.

Lastekaitse Liit oli pöördunud põhiseaduskomisjoni poole kirjaga, et selle seaduseelnõu raames võiks muuta ka 1. juuni ehk lastekaitsepäeva riiklikuks tähtpäevaks. Pere ülejäänud liikmetel on oma riiklik tähtpäev olemas, alates emadest ja isadest, lõpetades vanavanematega, aga lapsed on veel oma päevata. Kuigi Eestis tähistatakse lastekaitsepäeva juba 30 aastat, ei ole see riiklik tähtpäev.

Pärast arutelu võttis komisjon vastu otsused, mis hästi kokkuvõtlikult tähendavad seda, et tuleb jääda esimese lugemise järgse eelnõu juurde. Seadusesse tuleb ainult üks muudatus: 1. oktoobrist saab omavalitsuspäev. Põhjused. Mis puudutab omavalitsuste õiguste päeva, siis komisjoni hääletusel selgus,

et seda ettepanekut ei toetata, kuna selle päeva mõte peaks olema laiem kui lihtsalt õiguste päev. Mis puudutab teiste pühade või tähtpäevade juurde toomist, siis selle eelnõu menetlemise käigus ei ole meil tekkinud olukorda, kus me oleksime jõudnud ühisele veendumusele, et ühe või teise tähtpäeva või riikliku püha seaduses sätestamise suhtes oleks meil kokkulepe. See ei tähenda aga seda, et arutelud ei peaks jätkuma. Kindlasti oli komisjonis enam empaatiat lastekaitsepäeva kui riikliku tähtpäeva sätestamise suhtes. Nii et ajalugu ei lõpe täna, arutelud kindlasti jätkuvad. Kõiki hääletusi arvesse võttes jõudsimegi sellise eelnõu tekstini, nagu ta teie ees on. Ettepanek on täna teine lugemine lõpetada ja saata eelnõu kolmandale lugemisele, kui teine lugemine peaks lõpetatama. Aitäh!

15:24 Aseesimees Kalle Laanet

Aitäh, austatud komisjoni esimees! Teile on vähemalt üks küsimus. Andres Herkel, palun!

15:24 Andres Herkel

Aitäh, härra juhataja! Austatud härra Pomerants! Ma küsin hoopis ülestõusmispühade teise püha kohta. Milline on teie tunnetus komisjonis erinevate poliitiliste jõudude meeleolude kohta? Ma saan aru, et selle seaduseelnõu puhul on see nagu teise teema sissetoomine, aga ikkagi. Kas Eesti võiks astuda selle sammu, mis oleks sünkroonis teiste Euroopa Liidu riikidega, et teine püha oleks ka vaba päev riikliku pühana ja võib-olla kompensatsiooniks siis teeks sellest reedest, mis ei ole niisuguse tähendusega, tööpäeva?

15:24 Marko Pomerants

Aitüma! Miks on see eelnõu teie ees sellisena, nagu ta on? Tõepoolest, selle eelnõu algatamise eelduseks oli kuue fraktsiooni üksmeel 1. oktoobril kohaliku omavalitsuse päeva kui riikliku tähtpäeva loomise küsimuses. Selles, mis puudutab teist ülestõusmispüha, siin saalis sellist konsensust ei ole. See on ka põhjus, miks see toetust ei saanud. Kas see võiks kunagi niimoodi olla? Mina ütlen, et ma ei välista seda.

15:25 Aseesimees Kalle Laanet

Aitäh! Igor Gräzin, palun!

15:25 Marko Pomerants

Mina olen pühade poolt alati. Tegelikult mulle meeldib, kui saab puhata.

15:25 Igor Gräzin

Ma vaatan siin seda seletuskirja ja tahtsin komisjoni esindaja käest küsida. Mitmed kolleegid on siin seisukohal, et Eestis on kirik ja riik lahutatud. Ma ei ole sellega nõus. Huvitav, kas teil seda küsimust kordagi ette ei tulnud, et see on see koht, kus riik sõidab järjekordselt nelja jalaga kirikule selga ja tahab ära riigistada usupüha. Ma leian, et Eesti riigi asi ei ole see, kuidas kristlased oma pühi tähistavad, veel vähem hakata kristlaste nimel vabu päevi jagama jne. Kas see moraalne aspekt teid kordagi võpatama ei pannud?

15:26 Marko Pomerants

Aitäh! Komisjonis ei toimunud võpatusi.

15:26 Aseesimees Kalle Laanet

Laine Randjärv, palun!

15:26 Laine Randjärv

Aitäh, hea juhataja! Austatud ettekandja! Mina tuleks siiski muusikapäeva teema juurde tagasi. Ka kultuurikomisjonis arutati seda, et 1. oktoobriks planeeritakse omavalitsusliitude päeva, ja ütlen ausalt, et see oli meile kõigile suur üllatus – ei olnud ühtegi inimest, kes oleks öelnud, et see on hea mõte. Meile tuli ka muusikanõukogult pöördumine ja ma arvan, et tegelikult on sellesse pöördumisse suhtunud siiski küllaltki üleolevalt. See jutt, et muusikapäev ei sega kedagi või et omavalitsuste päev ei sega muusikapäeva, ei ole eriti tõsiselt võetav. Mu küsimus on selline: mis on põhjendus, et see peab

olema täpselt 1. oktoober ega või olla näiteks märtsikuus, kui toimuvad omavalitsusliitude päevad, nii et see oleks kuidagimoodi ühendatud? Kas tõesti ei leidunud ühtegi muud päeva?

15:27 Marko Pomerants

Nii, aitüma! Jään eriarvamusele, mis puudutab üleolevust. Ma arvan, et tänu sellele, et 1. oktoobril on omavalitsuspäev, koos rahvusvahelise muusikapäevaga, jõuab nüüd paljudele kohale, et tegemist on ka muusikapäevaga. Kindlasti on tegemist olukorraga, kus mitte kõik ei mahu Estonia lavadele. Ma loodan, et vallavanemad luhvitavad oma eelarveid ja väarikad esinemised on tagatud ka kohaliku omavalitsuspäeva raames. Mina eeldan, et kõik Riigikogus esindatud fraktsioonid olid sellele eelnõule allkirja andes täie mõistuse juures ja teadsid, mida nad teevad. Sellest me saamegi lähtuda.

15:28 Aseesimees Kalle Laanet

Laine Randjärv, teine küsimus!

15:28 Laine Randjärv

Aitäh! Ma jään siiski eriarvamusele selles, et muusikutel peaks olema maru hea meel selle üle, kui neid kutsutakse omavalitsuspäeval kusagile esinema. Kas neid muidu ei taheta? Või see jutt, et alles nüüd me saame teada muusikapäevast sellel päeval, on ka juba üleolev ja tendentslik suhtumine. Nii et selles mõttes – ma ei tea, kas see on küsimus, aga repliigi korras, ma ei saa seda jätta märkimata – ma pean tõesti ütleva, et mind ärritab selline suhtumine muusikutesse, kes peaksid olema maru tänulikud, kui neid kutsutakse võib-olla sellel päeval kusagile esinema. Ma arvan, et muusikapäeva tähistamine on meie muusikutele pidupäev, mitte selline päev, kui nad peaksid rohkem tööd tegema kellelegi teisele lõbu valmistades. Vabandust!

15:28 Marko Pomerants

Aitüma! Küsimust ei olnud. Mina olen isiklikult aidanud kaasa sellele, et üks konkreetne orkester Virumaal saaks tegutseda ja eksisteerida. Ma ei ole tõesti rohkematesse jõudnud panustada kui ainult ühesse. Härra Ligi, palun vabandust selle eest! Aga ütlen veel kord: kohalikud omavalitsused on alati panustanud muusikaliste kollektiivide aitamisele ja osa peab neid lausa üleval, iga päev, nii et siin ei saa neid vastandada. Seda konflikti ei ole mõtet siia tuua ja ma ennast praegu sellesse segada ka ei lase.

15:29 Aseesimees Kalle Laanet

Head kolleegid! Tuletan meelde, et peale küsimustele vastamist on läbirääkimised ja kõik Riigikogu liikmed saavad sõna võtta, nii et siis saab arvamusi avaldada. Jürgen Ligi, palun küsimus!

15:29 Jürgen Ligi

Aitäh! Härra ettekandja! Mina ei andnud – täiesti tervemõistuslikult – sellele eelnõule allkirja, sest mu tunne kattub osaliselt Laine Randjärve omaga. Osaliselt. Kalender on tegelikult piiratud ressursis, aga mida rohkem me kirjutame teda täis riiklike päevi, seda rohkem kaotavad päevad erilist tähendust. Õelge, mida see omavalitsuspäev reaalses elus võiks hakata tähendama sellist, mis takistab ilma tema fikseerimiseta omavalitsustegelastel ennast hästi tunda ja kokku saada.

15:30 Marko Pomerants

Aitüma! Ma arvan, et selle päeva olemasolu väärtustab omavalitsuste igapäevast rolli, aitab sellele rohkem tähelepanu juhtida ja ka oma kohalikule kogukonnale tutvustada seda, millega iga päev tegeldakse. See on lisaväärtus, mitte ei võta kelleltki midagi ära.

15:30 Aseesimees Kalle Laanet

Peeter Ernits, palun!

15:30 Peeter Ernits

Hea juhataja! Hea ettekandja! Seleta maakeeles ära, miks nüüd omavalitsustegelased, keda siin Riigikogus on rohkem kui muusikuid, ronivad nelja jalaga selga muusikutele, keda on siin vähem. Päevi on ju palju. Kas mõnda muud päeva ei annaks võtta?

15:31 Marko Pomerants

Aitüma! Eiki Nestor, meie esimees, on selline hea näide, kes kogu aeg räägib Riigikogu kodukorrast. Muide, tähtajaks ei laekunud, vaatamata teie suurele nurinale, mitte ühtegi konkreetset ettepanekut, mis puudutaks omavalitsuspäeva sätestamist mõnel teisel kuupäeval, seda kuidagi põhjendades. Olukord on selline, et kuus fraktsiooni on algatanud omavalitsuspäeva riikliku tähtpäevana loomise ja teinud seda ühe konkreetse eelnõu raames, mis on praegu teie ees.

15:31 Aseesimees Kalle Laanet

Igor Gräzin, palun!

15:31 Igor Gräzin

Nagu ma aru saan, üks mure, mis komisjoni ees oli, oli see, et vaba päeva tahaks anda, aga ei tea, mispärast. Tähendab, ettekäändeid nagu ei ole. Selles mõttes me peaksime pöörduma võib-olla ka naabrite, sh Venemaa poole, kus on suured pühade pidamise traditsioonid. Nimelt, just kaks aastat tagasi või enam-vähem kaks aastat tagasi kehtestati Venemaal püha, mille võib-olla võiks ka meil siis üle võtta, kui teil midagi muud pähe ei tule. See püha oli *vserossiiski den truboprovodnõh voisk* ehk torujuhtmevägede päev. Teeks selle vabaks, siis oleks pidulikkust ja sisu. Miks mitte?

15:32 Marko Pomerants

Aitüma! Toonitan, et kõnealuse seadusmuudatusega ei teki mitte ühtegi vaba päeva juurde. Olukord jääb seniseks, nagu ta on. Riiklik tähtpäev ei tähenda iseenesest vaba päeva. Võib tähendada, kui 1. oktoober juhtub olema nädalavahetusel.

15:32 Aseesimees Kalle Laanet

Toomas Kivimägi, palun!

15:32 Toomas Kivimägi

Aitäh, härra juhataja! Väga lugupeetud ettekandja! Ka mina täiesti teadlikult sellele eelnõule allkirja ei andnud – põhjusel, et minu jaoks on see natukene populistlik. Ehk ma tahan küsida, mille poolest siis see päev hakkab erinevate teistest, ülejäänud 365-st päevast. Mis on selle eelnõu kulu? Ilmselgelt mõeldakse seal taga ju ka mingeid üritusi, mida kavatakse sel päeval korraldada, aga nagu eespool öeldud, see tegelikult konkureerib väga paljude teiste tähtpäevadega, mis omavalitsustel on. Ma arvan, et nad peavad oma sünnipäeva oluliselt tähtsamaks kui omavalitsuspäeva, ja on veel terve hulk teisi päevi. Selles mõttes ma ei ole tunnetanud omavalitsejatelt mingit suurt survet seda päeva erakorralisena tähistada ja sisustada. Mis on sinu arvamus? Mida see päev võiks endas kanda?

15:33 Marko Pomerants

Aitäh! Ma juba härra Jürgen Ligile proovisin seda selgitada. Ma arvan, et Pärnu linna näitel on kindlasti tegemist niivõrd kogenud omavalitsustegelastega ja ka linn on piisavalt suur – muide, pidades üleval ühena Eesti omavalitsustest oma orkestrit, ma kiidan neid selle eest, neid omavalitsusi ei ole mitte palju –, et küllap te saate kenasti hakkama. Kuidas seda sisustada? Ma arvan, et see on ikka iga omavalitsuse kättes, inimesed on töö, olemas. Kui te ütlete, et teil Pärnu linnas selleks ühtegi senti ei ole, siis ... no ma tahaks seda näha.

15:34 Aseesimees Kalle Laanet

Peeter Ernits, palun!

15:34 Peeter Ernits

Hea juhataja! Hea ettekandja! Kas komisjonis arutati, et kui on juba omavalitsuspäev, 1. oktoober või mõni muu, siis kehtestada ka näiteks valitsuse päev või Riigikogu päev?

15:34 Marko Pomerants

Aitüma! Lihtne vastus on: ei arutatud. Aga mul jäi Toomasele pool vastust vastamata, et mis oli see ajend. Selle päeva kehtestamiseks on antud ilmselt sama palju allkirju kui eilse päeva viimase punkti,

linnujahi puhul, ka Eesti president on sinna alla kirjutanud. Nii et see ei ole tulnud mitte minu uitmõttest ja tahtest olla kuidagi eraldi kohalike omavalitsuste sõbralik.

15:35 Aseesimees Kalle Laanet

Toomas Kivimägi, teine küsimus.

15:35 Toomas Kivimägi

Aitäh! Väga lugupeetud ettekandja! Otse loomulikult ma ei ole nii hästi detailidega kursis, aga kui ikkagi rahva tung ja soov selle järele on olemas, siis loomulikult tuleb seda aktsepteerida. Repliigina lisan seda, et ma ei ole kunagi seadnud kahtluse alla, kas Pärnu linnal on raha selle tähtpäeva tähistamiseks. Ma küsisin lihtsalt, mis võiks olla see kulu, sest kui see sellise tähtpäevana üles pannakse, siis on ka ootus ja eeldus, et seda tähistatakse. Aga ma mõistan täiesti, et see on iga omavalitsuse enda asi ehk seda kõike niimoodi riigi peale kokku rehkendada ei saa, aga minu teada, minu mäletamist mööda on 1. oktoober veel eakate päev lisaks kõigele. Võib-olla eksin, aga kui see nii on, siis on ühel päeval väga palju tähtpäevi.

15:35 Marko Pomerants

Aitüma! Tõesti on. 1. oktoobril hakati ka Nõmmel miilitsakoolis või tollal võib-olla politseikoolis õpetama Eestis välja teenistuskooeri, Andrus Ansip on sel päeval sündinud jne. Mõelge, kuidas on olnud siamaani võimalik, et eakate päev ja muusikapäev, mõlemad rahvusvahelised, on toimunud ühel päeval. Näete, huvitaval kombel ei ole sellest midagi hullu juhtunud.

15:36 Aseesimees Kalle Laanet

Urve Tiidus, palun!

15:36 Urve Tiidus

Täna on selle eelnõu teine lugemine. Minu küsimus on selline: kui palju muudatusettepanekuid selle eelnõu kohta tuli ja kas nende üle oli ka arutelu? Palun vabandust, kui ma lasin enne midagi kõrvust mööda. Minu kõrvu on jõudnud niisugune info, et juhul kui eelnõu vastu võetakse, siis Pärnu linn, hea kolleeg Toomas, on üks nendest, kes tahab seda päeva kuidagi pidulikumalt tähistada.

15:36 Marko Pomerants

Aitüma! Teile on kõik materjalid kättesaadavad. Ametlikult, kordan veel üle, tuli tähtaja jooksul kaks muudatusettepanekut. Üks oli EKRE ettepanek, mis on seotud sellega, et teine ülestõusmispüha saaks riigipühaks, teine oli mitmelt rahvasaadikult, see on omavalitsuspäeva ümbersõnastamine või -nimetamine omavalitsuste õiguste päevaks. Ei ole aga mitte ühtegi muudatusettepanekut, mis puudutaks mingisugust muud kuupäeva aasta jooksul kui 1. oktoober.

15:37 Aseesimees Kalle Laanet

Austatud põhiseaduskomisjoni esimees! Teile rohkem küsimusi ei ole. Aitäh! Avan läbirääkimised. Igor Gräzin, palun!

15:37 Igor Gräzin

Tere, head kolleegid! Ka mina olen selle vastu, aga minu motiiv on seotud natukese teise asjaga. Meil armastatakse rääkida sellest, et riik ja kirik on lahutatud, see aga ei vasta tõele. Lõppkokkuvõttes Euroopa traditsioongi on teistsugune. Angela Merkel on öelnud nii: "Euroopa identiteet vajab Euroopa põhiseadust ja Euroopa põhiseadus peab olema seotud Kristuse ja Jumalaga, kuivõrd just Kristusest ja tema lunastusest on sündinud Euroopa."

Niisiis, teine ülestõusmispüha. Tal puudub absoluutselt igasugune tähendus väljaspool piiblit ja pühakirja, kusjuures just nimelt see on seletuskirjast puudu. Ehk teiste sõnadega, meil on musternäide selle kohta, kuidas kirik ja riik, olles ühendatud, on kirikule mingil määral ohtlik, kas või sellepärast, et riik hakkab oma tahet kirikule peale suruma. Niisiis, mis juhtus esimesel või teisel ülestõusmispühalt? Vaatame Matteuse evangeeliumi 28. peatükki. "Kui hingamispäev oli möödunud ja hakkas koitma nädala esimese päeva hommikul, tulid Maarja Magdaleena ja teine Maarja hauda vaatama." Sealt oli

Kristus ära kadunud. Ja kui nad hakkasid sealt ära tulema – "Ja vaata, Jeesus tuli neile vastu ja ütles: "Tere!"

Nüüd, teine selle päevaga seotud episood on see, kui kaks jüngrit kõnnivad Emmause teel ja ühel hetkel tuleb nende juurde võõras, kes kuulab, kuidas võõrad mehed räägivad sellest, et Jeesus on risti löödud. Ja Jeesus tuli nende juurde, Jeesus tuli nende kõrvale. "Ja nende kõneldes ja vaieldes lähenes ka Jeesus ise neile ja käis nendega." See on teine tähendus, mis sellel pühal on. Ja kolmas asi, mis on tegelikult täiesti puudu, on – neid kohtumisi oli siin mitmeid – kogu selle ülestõusmispüha ainuke sõnum, mis on minu arvates väärt, et see enam-vähem täielikult ette lugeda, see on Matteuse 28:16 jne. 11 jüngrit Galileas, seal nad kohtavad Jeesust ja nüüd tuleb siis selle ülestõusmispüha sisu. "Minge siis ja tehke jüngriteks kõik rahvad, neid ristides Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimesse ja neid õpetades pidama kõike, mida mina teid olen käskinud." Ja lõpuks: "Ja vaata, mina olen iga päev teie juures maailma-ajastu otsani!" Ehk teiste sõnadega, kõik see, mis on kirjutatud – ole aus, ära varasta, armasta oma vanemaid, armasta ligimest nagu iseennast, katsu mõelda oma heade ja halbade tegude peale –, see on selle päeva sõnum. Mitte mingisugust muud sõnumit selle taga ei ole. Ja kuivõrd see sõnum on nii tähtis, siis mulle tundub, et sellise seaduseelnõu esitamises on midagi äärmiselt silmakirjalikku. Tegelikult selle taga olev idee on selles: teeme veel ühe punase, poolpunase, triibulise või ükskõik millise päeva, lahustame ta ära kristlikus kultuuris, mis on osa Eesti ajaloost, ning katsume sellest riigi ja kiriku liidust saavutada maksimumi selleks, et kirik maha suruda. Sellepärast ei pea ma niisugust elnõu ja lausa häbematuna kõlavat seletuskirja kohaseks, et selle poolt hääletada. Tänan!

15:41 Aseesimees Kalle Laanet

Aitäh! Rohkem kõnesoovijaid ei ole. Sulgen läbirääkimised. Vaatame läbi muudatusettepanekud. Esimene muudatusettepanek, mille on esitanud Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsioon, juhtivkomisjoni seisukoht: jätta arvestamata. Teine muudatusettepanek, mille on esitanud Riigikogu liikmed Andres Herkel, Igor Gräzin, Eerik-Niiles Kross ja Külliki Kübarsepp, juhtivkomisjoni seisukoht: jätta arvestamata. Andres Herkel, palun!

15:42 Andres Herkel

Aitäh, härra juhataja! Ma paluksin ikka seda väga head ettepanekut hääletada!

15:42 Aseesimees Kalle Laanet

Hääletame seda ettepanekut. Head kolleegid, panen hääletusele muudatusettepaneku nr 2, mille on esitanud Andres Herkel, Igor Gräzin, Eerik-Niiles Kross ja Külliki Kübarsepp, juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Muudatusettepaneku poolt oli 11 Riigikogu liiget, vastu 34, erapooletuid üks, 35 ei osalenud. Muudatusettepanek ei leidnud toetust.

Juhtivkomisjoni ettepanek on elnõu 591 teine lugemine lõpetada. Teine lugemine on lõpetatud.

5. 15:44 Töetervishoiu ja tööohutuse seaduse ning kollektiivlepingu seaduse muutmise seaduse elnõu (581 SE) teine lugemine

15:44 Aseesimees Kalle Laanet

Viies päevakorrapunkt on Vabariigi Valitsuse algatatud töetervishoiu ja tööohutuse seaduse ning kollektiivlepingu seaduse muutmise seaduse elnõu 581 teine lugemine. Palun ettekandjaks kõnetooli sotsiaalkomisjoni aseesimehe Monika Haukanõmme.

15:44 Monika Haukanõmm

Härra juhataja! Head Riigikogu liikmed! Vabariigi Valitsus algatas töetervishoiu ja tööohutuse seaduse ning kollektiivlepingu seaduse muutmise seaduse elnõu juba 22. jaanuaril s.a ning esimese lugemise lõpetasime 20. veebruaril. Kuna sellest on läinud juba päris palju aega mööda, siis lubage mul siinkohal hästi põgusalt teile meelde tuletada, millega on tegemist.

Elnõu soodustab ohutu töökeskkonna loomist ja töötaja tervisekahjustuste ennetamist, teisalt on

tegemist hästi tehnilise eelnõuga, mis parandab õigusselgust ning vähendab ka tööandjate halduskoormust. Töötaja tervisekontrolli vajadus seotakse senisest selgemalt töökeskkonna ohuteguritega, töötaja tuleb suunata tervisekontrolli lähtuvalt töös esinevatest ohtudest. Edaspidi võib tööandja saata töötaja esimesse tervisekontrolli pikema aja jooksul. Kui praegu kehtiva seaduse järgi peaks ta seda tegema kohe esimesel kuul, siis muudatuse tulemusena on tal võimalik seda teha nelja kuu jooksul alates tööle asumisest. Lisaks antakse uue korra järgi töötajatele ja ka tööandjatele võimalus kokku leppida leppetrahvis ja selle maksmisel, kui töötervishoiu- ja tööhutuse nõudeid rikutakse. Olgu etteruttavalt öeldud, et see kehtib mõlemale poolele – kui tingimusi ei täida kas tööandja või siis töövõtja. Peale selle kaotatakse tööandjate kohustus teavitada Tööinspektsiooni tegevuse alustamisest, tegevusala muutmisest või töökeskkonnanõukogu moodustamisest ning selle iga-aastaste aruannete edastamisest. Viimane muudatus, tööandjad ei pea enam Tööinspektsioonile raporteerima kõikidest tööõnnetustest, vaid ainult juhtumitest, kus tööõnnetuse tagajärjel on inimesel tekkinud ajutine töövõimetus, raske kehavigastus või on sellega kaasnenud surm. See oli nüüd hästi lühike ülevaade eelnõu sisust ja sellest, milliseid muudatusi tehakse. Muidugi võib öelda, et selle eelnõu puhul, kui lugeda eelnõu pealkirja, olid kõikide algsed lootused võib-olla suured, aga eks see on kompromiss, mille puhul on nii, nagu öeldakse "Kevades", et kui tervet rehkendust ei jõua, siis teeme esialgu pool sellest, milles on kokku lepitud. Hea algatus on see selles mõttes igal juhul. Annan teile ülevaate ka menetluse käigust esimese ja teise lugemise vahel. Olgu öeldud, et muudatusettepanekute tegemiseks oli kümme tööpäeva, nagu ikka, ja tähtajaks määrati 6. märts. Selleks ajaks muudatusettepanekuid fraktsioonidelt ega Riigikogu liikmetelt ei laekunud. Selleks, et eelnõu paremini ja sisukamalt menetleda, saatis komisjon eelnõu ettevalmistamises osalenud organisatsioonidele kirja, kus paluti eelnõu kommenteerida, arvamust avaldada ja ettepanekuid teha. Kiri saadeti tervele hulgale sihtgruppidele ning oma kirjaliku arvamuse eelnõu kohta esitasid Eesti Puuetega Inimeste Koda, Eesti Ametiühingute Keskkliit, Eesti Tööstajate Keskkliit ning Eesti Töötervishoiuarstide Selts.

Eelnõu menetleti ja tehti ettevalmistusi teiseks lugemiseks sotsiaalkomisjonis kolmel korral: 20. märtsil, mida võib nimetada ka kaasamisürituseks, 7. ja 14. mail. Seega, esimesel istungil, 20. märtsil toimus eelnõu arutelu koos huvigruppidega. Peale nelja arvamust avaldanu osalesid seal Sotsiaalministeeriumi, Tööinspektsiooni ja TALO esindajad. Annan teile hästi põgusalt ülevaate sellel istungil toimunud, sest igal kutsutul oli ka oma seisukoht ja arvamus eelnõu kohta.

Kõigepealt juhtis Eesti Kutsehaigete Liidu esindaja tähelepanu kahele küsimusele. Esiteks, miks ei pea enam esitama andmeid Tööinspektsioonile ja registreerima õnnetusi, kui neid nimetatakse kergeteks? Ehk kergeteid tööõnnetusi ei pea enam registreerima. Esitati ka hüpotees: see võib olla seotud sellega, et tahetakse lihtsalt statistikat näiliselt parandada. Teine tõstatatud küsimus oli see, et registreeritakse üksnes sellised tööõnnetused, kui inimene töötab töölepingu alusel. Sotsiaalministeeriumi esindaja selgitaski, et vaatamata sellele, et kergeteid tööõnnetusi ei pea enam registreerima Tööinspektsiooni juures, on tööandjal kohustus need asutuse sees registreerida ja neid uurida. Uurimistulemustest tuleb kindlasti anda teada ka tööõnnetuses osalenud inimesele. Mis puudutab aga seda, et õnnetusi registreeritakse ainult juhul, kui inimene on seotud töölepinguliste suhetega, siis Sotsiaalministeeriumi esindaja selgitas, et see on ka praegu nii ning selles ei ole muudatusi tehtud, jätkub samasugune kord nagu varem.

Järgnevalt lühike ülevaade Eesti Töötervishoiuarstide Seltsi esindaja märkustest ja küsimustest. Esimene selline laiem teema, mis üles tõsteti, puudutas seda, et kui hakati välja töötama seaduse muutmise eelnõu, siis väljatöötamiskavas oli väga olulisel kohal punkt, et tööandjad ei teadvusta töötajat tervisekontrolli saates, kui oluline on hinnata töökeskkonna riske. Loomulikult saab töötervishoiuarstide selts aru, miks see nii on, aga neile tegi muret see, et kuigi kõik tunnistavad viga või seda ohukohta, siis eelnõu ei tee seadusesse ühtegi praktilist muudatust, mis olukorda parandaks. Nad olid mures sellepärast, et riskid jäävad endiselt alahinnatuks ning inimesed, kes vajavad tervisekontrolli, võib-olla ei pääse sinna. Peale selle tegi töötervishoiuarstide seltsile muret see, et seaduses ei ole piisavalt õigusselgust. Näiteks, töökeskkonna ohutegurite loetelus ei ole ära toodud psühhosotsiaalseid tegureid, mis on maailmas enamasti kõige suurem ohutegur töökohal. Lisaks, nagu me teame, töötervishoid on valdkond, mida väga palju riiklikult ei reguleerita. Eestis ei ole hetkel piisavalt töötervishoiuarste. Oleks hädasti vaja, et riiklikul tasandil analüüsitaks töötervishoiuarstide koolitamise vajadust ja seda vastavalt ka esitataks.

Saime nendele küsimustele ka vastused. Esimene teema: töö ohutegurid on alahinnatud. Tõesti, nii see

on, tihtipeale ei võta tööandjad riskianalüüsi tehes arvesse ohutegureid ega arvestata nende mõjuritega, ohumõjuritega. Nii juhtubki, et tööandjate koostatud riskianalüüsid võivad olla väga erineva kvaliteediga ja tööandjad on raskustes nende korraldamisega, sest nad täpselt ei tea, kuidas seda teha. Asi ei ole selles, et me peaksime ütlema seaduses täpsemalt, kuidas ja mida peab tegema. Lahendus on pigem tööandjate teadlikkuse suurendamises, mitte otseselt seaduse muudatuses.

Teine küsimus: kuidas ikkagi töötervishoiuarstide juurde pääsetakse? Siin lähtutakse põhimõttest, et töötervishoiuarsti tehtava tervisekontrolli eesmärk peaks olema tuvastada, kas töökeskkonna ohutegurid mõjutavad töötaja tervist. Kui töökeskkond töötaja tervist ei kahjusta, siis ei olegi ju vaja ka töötervishoiuarsti juurde minna, saab piirduda ainult perearsti visiitidega.

Töökeskkonna ohutegurite loetelu ja selle kohta, et psühhosotsiaalsed tegurid on sellest välja jäänud, võib-olla oleks pidanud need olema eraldi ära toodud muude tegurite hulgas, saime vastuse, et see nimekiri, mis on seaduses toodud, ei ole lõplik. Nimekirja puhul on konkreetselt lähtutud Euroopa Liidu direktiivis toodud ohutegurite loetelust. Tegemist on lahtise loeteluga, kuhu kõige lõppu on lisatud "muu ohutegur või töölaad" ning sinna võib siis vajadusel paigutada ka psühhosotsiaalse ohuteguri. Mis puudutab töötervishoiuarstide tulevikku ja koolitustellimust, siis seda küsimust eelnõu ei käsitle. Küll aga tunnistas Sotsiaalministeerium, et tegemist on olulise teemaga, see on neil arutelu all ja suure tõenäosusega tullakse järgmise eelnõu raames mitmete punktidega uuesti Riigikogu ette.

Tööandjate keskliit on üldjuhul eelnõuga rahul, nad leiavad seda, et tegemist on sammuga õiges suunas, kuid rõhutasid üle, et loomulikult tuleb teha igasuguseid pingutusi, et tööõnnetusi juhtuks vähem. Õnnetusi päris ära hoida ja täielikult vältida ei ole võimalik, kuid neid on võimalik vähendada innovatsiooni, inimeste harituse ja teadlikkuse kaudu. Loomulikult olid tööandjad rahul ka sellega, et on kehtestatud leppetrahvide sõlmimise võimalus, sest see võimaldab õnnetusi ja haigusi ennetada.

Oluline on siinkohal rõhutada, et see leppetrahv iseenesest ei saa ega tohi olla kuidagi töövõtja sanktsioneerimise või karistamise meede. Leppetrahv on väga selgelt reguleeritud ja selles lepatakse kokku enne, kui hakatakse töölepingut sõlmima. See pannakse kirja ka töölepingusse ehk see on kirjalik. Kirjas on ka see, mida peab tegema tööandja selleks, et tööõnnetusi minimeerida, vähendada, aga teisalt ka töövõtja kohustus. See on selline preventiivne meede, millest mõlemad on teadlikud. Kui üks või teine osapool seda rikub, siis on võimalik rakendada leppetrahvi. Miks on olemas see kindlustunne, et tööandja ei saa seda kasutada lihtsalt töövõtja karistamiseks? See tuleneb sellest, et seda leppetrahvi ei saa maha arvata. Näiteks, kui ehitaja läks objektile, aga ei pannud kiivrit pähe – oli ise hooletu ja ütles näiteks, et see on ebamugav –, siis sellise rikkumise puhul tuleb kõigepealt rääkida inimesega, teha talle hoiatus, ja selle eest ei saa palgast raha maha võtta, vaid tuleb pöörduda kohtusse. See on juba päris keeruline protsess ja siis tuleb juba tõestada, et kõik eelnevad toimingud on tehtud. Peale eeltoodu pööras tööandjate keskliit tähelepanu sellele, et tööohutuse ja tervishoiu regulatsiooni muutmisel tuleb arvesse võtta ka muutunud olukorda tööturul ning sellest tulenevaid paindlikke töösuhteid, sealjuures eristades töökohta ja tööaega, mis on tööandja kontrolli all, ning tema kontrolli alt väljas olevat töökohta ja -aega. See puudutab hästi palju selliseid paindlikke töövorme. Siinkohal tuleb jällegi öelda, et kõnealune eelnõu neid teemasid ei käsitle, kuid Sotsiaalministeerium tunnistas, et tegemist on väga olulise teemaga, mis vajab täpsemat regulatsiooni. See on neil töölaual ja nad tulevad uuesti meie ette, kuid praegusesse eelnõusse sellist muudatust ei planeerita.

Eesti Ametiühingute Keskliit, nagu oligi oodata ja eeldada, ei ole selle leppetrahvi nõude kehtestamisega rahul. Nad ütlevad, et see ei ole siiski kõige õigem, aga mõistavad, teisalt, et mõningatel juhtudel võib see olla õigustatud. Lisaks pööras ametiühingute keskliit tähelepanu renditööjõu küsimusele ning vajadusele, et tööandjatel oleks võimalik paindlikumalt koostada riskianalüüsi ja selleks võiks luua nn e-keskkonna. Vastused olid sellised, et renditööjõudu see eelnõu ei käsitle, kuid riskianalüüsi jaoks sellise mugavama e-keskkonna loomisega tegeldakse. Koostamisel või väljatöötamisel on tööelu infosüsteem, mis peakski tulevikus andma tööandjale võimaluse teha riskianalüüsi juba paindlikumalt. See uus infosüsteem peaks siis kokku võtma töötervishoiu ja tööohutuse valdkonna ning aitama tööandjatel kergemini ja lihtsamalt nõudeid täita.

TALO ehk Teenistujate Ametiliitude Keskorganisatsiooni esindaja märkis samamoodi, et tänapäeval on väga palju erisuguseid töövorme, kõik töösuhted ei ole töölepingu alusel, ning tegelikult tuleks oluliselt rohkem tähelepanu pöörata just nimelt nn paindlikele ja teistsugustele töösuhetele. Taas tullakse sellele teemale juurde järgmiste muudatustega, st see ettepanek ja see murekoht ei puuduta seda eelnõu. Tööinspeksioon avaldas rahulolu eelnõu suhtes ja selle võimaluse üle, et nad saavad määrata trahve suuremas ulatuses, ning selle üle, et kaotatakse hulgaliselt neid sätteid, mis on ülearused ja toovad

kaasa liiga suure halduskoormuse.

Nagu ma ütlesin, muudatusettepanekuid ei esitatud, peale ühe, mis on täna teie laual ja mille on esitanud sotsiaalkomisjon. Esialgu tundus meile, et tegemist on puhtalt keelelise muudatusega, kuid arutelu käigus jõudsi selgusele, et tegemist ei ole siiski enam mitte ainult keelelise, vaid natuke ka sisulise muudatusega. Nimelt, § 13¹ lõikes 10 asendatakse sõnad "töökeskkonna ohutegur" sõnadega "töö laad". See tuleneb sellest, et täpsustatakse tervisekontrolli nõudeid raskuste käsitsi teisaldamise korral. Kuna raskuste käsitsi teisaldamise puhul on tegemist töö tegemise viisiga, mitte otseselt töökeskkonna ohuteguriga, on korrektne kasutada sõnapaari "töö laad", mitte "töökeskkonna ohutegur". Oluline on ka märkida, et muudatusega täpsustatakse eelnõu mõistet, kuid ei muudeta tervisekontrolli korraldamise sisulisi nõudeid.

Milliseid menetluslikke otsuseid ja ettepanekuid tehti? Sotsiaalkomisjon otsustas oma järgmisel istungil, mis toimus 7. mail, esitada eelnõu teisele lugemisele Riigikogu täiskogu päevakorda 16. maiks. Komisjon tegi ettepaneku eelnõu teine lugemine lõpetada. 14. mail kiitis komisjon heaks eelnõu teise lugemise menetlusdokumendid ning ühtlasi langetas komisjon 7. mail otsuse, mille kohaselt juhul, kui eelnõu teine lugemine täna, nüüd ja siin lõpetatakse, teeme ettepaneku võtta eelnõu Riigikogu täiskogu päevakorda kolmandale lugemisele maikuu 30. päevaks ning ühtlasi panna see lõpphääletusele. Kõik otsused olid konsensuslikud. Palun seda ühte muudatusettepanekut toetada! Aitäh!

16:03 Aseesimees Kalle Laanet

Aitäh, austatud komisjoni aseesimees põhjaliku ülevaate eest! Teile küsimusi ei ole.

16:04 Monika Haukanõmm

Aitäh!

16:04 Aseesimees Kalle Laanet

Avan läbirääkimised. Kõnesoovijaid ei ole. Vaatame läbi muudatusettepanekud. On esitatud üks muudatusettepanek, see on sotsiaalkomisjonilt ja seda arvestati täielikult. Juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu 581 teine lugemine lõpetada. Teine lugemine lõpetatud.

6. 16:04 Eesti Haigekassa seaduse ja ravikindlustuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (602 SE) teine lugemine

16:04 Aseesimees Kalle Laanet

Läheme päevakorrapunkti nr 6 juurde, milleks on Vabariigi Valitsuse algatatud Eesti Haigekassa seaduse ja ravikindlustuse seaduse muutmise seaduse eelnõu 602 teine lugemine. Palun ettekandeks siia sotsiaalkomisjoni liikme Maris Lauri!

16:04 Maris Lauri

Lugupeetud juhataja! Head kolleegid! Teen ülevaate eelnõu 602, mis käsitleb muudatusi haigekassa juhtimises, menetlemises peale esimese lugemise lõpetamist. Eelnõu esimene lugemine oli 4. aprillil, mil muudatusettepanekute tähtajaks seati 18. aprill kell 17.15. Selleks tähtajaks Riigikogu liikmetelt, komisjonidelt ega fraktsioonidelt muudatusettepanekuid ei tulnud. Eelnõu arutati sotsiaalkomisjoni 7. ja 14. mai istungil. 7. mail oli tegemist ärakuulamiste ja sisulise aruteluga. Kohal olid Sotsiaalministeeriumi ja huvigruppide esindajad, kes esitasid oma arvamusi. Sotsiaalministeeriumi esindasid tervisesüsteemi arendamise osakonna tervishoiuvõrgu juht Heli Paluste, tervisesüsteemi arendamise osakonna peaspetsialist Ülle Jordan ning õigusosakonna õigusnõunik Jaanus Põldmaa.

Jaanus Põldmaa selgitas ministeeriumi esitatud muudatusettepanekut. Esialgse versiooni järgi oli seaduseelnõu tervikuna kavandatud jõustuma s.a 1. septembril, kuid ministeerium konsulteeris vahepeal haigekassaga ja soovib seetõttu ravikindlustuse seaduse muudatuse jõustada varem ehk 1. juulil. Põhjus on see, et selle muudatuse tulemusena hakkaks tervishoiuteenuste loetelu komisjon varem tööle. Miks see vajalik on? Haigekassa tervishoiuteenuste loetelu koostamine järgmiseks aastaks, selle muutmise taotluste läbivaatamine algab juba enne 1. septembrit, mis on eelnõu algne jõustamise aeg. Oleks vaja, et see komisjon hakkaks siiski varem tööle.

Oma kirjaliku arvamuse eelnõu kohta oli esitanud kolm huvigruppi, kes selgitasid oma seisukohti ka istungil. Eesti Haiglate Liit, keda istungil esindas juhatuse esimees Urmas Sule, ei toeta haigekassa nõukogu liikmete arvu vähendamist. Ta leiab, et praegune nõukogu koosseis on tasakaalustatud, sest võrdselt on esindatud nii riigi, tööandjate kui ka kindlustatute esindajad. Samas toetab haiglate liit komisjoni moodustamist.

Eesti Ametiühingute Keskliit, keda istungil esindas jurist Nelli Loomets, tegi ettepaneku suurendada nõukogu suurust kaheksa liikmeni, et ka töötajate esindajaid oleks kaks, nii nagu on tööandjate esindajaid. MTÜ Lastekaitse Liit, keda istungil esindas juhatuse liige Tõnu Poopuu, leiab, et nõukogus ei peaks tegema muudatusi ning sellised tähtsad sotsiaalsed grupid nagu lapsed ja eakad peaksid oma esindatuse säilitama.

Komisjoni istungil esitasid huvigruppide esindajad oma seisukohad, misjärel esitati küsimusi ja anti selgitusi, sh Sotsiaalministeeriumi poolt. Küsimusele, kas nõukogu koosseisu vähendamine toob kaasa otsuste tegemise protsessi kiirenemise, läbipaistvamaks muutumise ja huvigruppide mõju vähenemise, vastas haiglate liidu esindaja, et tema arvates mitte. Ta osutas sellele, et nõukogu töös osalemine on senini kehv olnud, sh ei ole alles jäävad esindajad just kõige aktiivsemad olnud. Olen siin praegusel juhul komisjoni esindajana, aga olen ka haigekassa nõukogu liige ja tahan öelda, et ma isiklikult selle seisukohaga täielikult nõustuda küll ei saa, aga see selleks.

Ministeeriumi esindaja Jaanus Põldmaa selgitas, et eesmärgiks on luua seni hästi toimunud ravimikomisjonilaadne komisjon ka tervishoiuteenuste loetelu jaoks. See komisjon annab sisendi nii haigekassa juhatusele kui ka nõukogule ning kindlasti vaatab nõukogu komisjoni arvamuse, kogu muudatuste paketi üle. Tuletan ka meelde, et see komisjon on oluliselt suurem kui praegune osapoolte esindatus nõukogus. Nii et kindlasti paraneb huvigruppide esindatus komisjoni loomisel märkimisväärselt. Mis puudutab tervishoiusektori osalust nõukogus, siis tervishoiusektor koosneb väga paljudest osapooltest ning alati on olnud küsimus, miks üks või teine osapool on nõukogus esindatud ja mõni mitte. Ülle Jordan ministeeriumist täiendas, et eelnõu koostamise ajal toetasid nii tööandjate keskliit kui ka ametiühingute keskliit nõukogu liikmete arvu vähendamist. Mis puudutab tööandjate ja ametiühingute võrdset esindatust, siis praegu nimetab tööandjate liit haigekassa nõukogusse viis liiget ja ametiühingute keskliit ühe liikme.

Eelnõu koostamisel lähtuti töötukassa moodustamise põhimõtetest. Ametiühingute keskliit on üks viiest patsientide esindajast. Küsimusele, kas sel juhul peaksid haigekassa nõukogus olema esindatud patsiendid ja haiglad, vastas Heli Paluste Sotsiaalministeeriumist, et eesmärgiks ei ole olnud nõukogust eemaldada patsiente kui huvigruppi, vaid soovitakse vältida huvide konflikti tekkimist. Mis puudutab esindatust, siis tõenäoliselt ei esinda haiglad kõiki tervishoiusektori huvipooli ja sellele on juhtunud tähelepanu ka perearstid. Praegusel juhul saame öelda, et osa teenuseosutajaid on nõukogus esindatud ja osa ei ole. Samas, kui tahta kõiki teenuseosutajate organisatsioone laua taha, siis peaks praegust nõukogu hoopis kõvasti suurendama.

Komisjoni esinaine osutas sellele, et Eesti Pensionäride Ühenduste Liit on olnud kaasatud, kuid nad ei ole kirjalikult vastanud ega oma arvamust esitanud. Selle tõttu ei osalenud nad ka komisjoni istungil. Ministeeriumi esindaja osutas, et nõukogule seadusega antud pädevus ei eelda eri vanusegruppide esindatust nõukogus. Arutelu osutati ka sellele, et puuetega inimeste koda ei ole ise teinud ettepanekut enda esindajat nõukogusse arvata, ehkki esindab väga erinevas vanuses inimesi ja patsiente, kes puutuvad enim kokku tervishoiuteenuste ja keerulisemate haigusjuhtudega. Samuti osutati sellele, et Eestis puudub elujõuline patsiente esindav organisatsioon.

Esitati ka aramus, et uue seaduse järgi on Riigikogu esindajaks määratud ametikoha järgi riigieelarve kontrolli ülesannet täitva komisjoni esimees ja sotsiaalkomisjoni esindajat enam nõukogus ei ole. Nii nagu varem, tahan osutada, et riigieelarve kontrolli komisjoni esindaja arvamine nõukokku on põhjendatud sooviga, et seal oleks esindatud ka opositsiooni esindaja. Selle kontrollikomisjoni juht on meil tavaliselt olnud opositsiooni esindaja. Lisaks on selles komisjonis tõenäoliselt tegemist inimestega, kes on eelarve koha pealt tugevad tegijad.

Komisjoni arutelu järel toimus hääletus ainsa muudatusettepaneku üle, mille oli ette pannud Sotsiaalministeerium. Kõik olid selle poolt. Tehti ka menetluslikud otsused: esitada eelnõu teiseks lugemiseks Riigikogu täiskogu päevakorda 16. maiks, teha ettepanek teine lugemine lõpetada ja kui teine lugemine lõpetatakse, võtta eelnõu kolmandaks lugemiseks Riigikogu täiskogu päevakorda 30. maiks. 14. mai istungil kiideti heaks eelnõu menetlusdokumendid. IRL-i esindaja Tiina Kangro komisjoni hääletuses ei osalenud, põhjendades seda sellega, et Riigikogu peaks olema nõukogus esindatud

sotsiaalkomisjoni esinaise või esimehega. See on kõik. Aitäh!

16:14 Aseesimees Kalle Laanet

Aitäh, hea ettekandja! Teile on ka küsimus. Krista Aru, palun!

16:14 Krista Aru

Aitäh, härra juhataja! Austatud ettekandja! Eesti Haiglate Liit on palunud seaduseelnõu sellisel kujul seadusena mitte vastu võtta ja te käsitlesite oma ülevaates ka seda põhjendust. Kas komisjon saavutas haiglate liidu esindusega selle erimeelsuse puhul mingi kompromissi või seisukohad jäidki erinevaks?

16:14 Maris Lauri

Täna! Seisukohad jäidki erinevaks. Nead esitasid oma seisukoha ja selgitasid seda, aga diskussioon oli natuke laiem. Haiglate liit tõstas ka selle teema, et eri organisatsioonid on kasutanud sellist võtet, et kui nad ei ole saanud haigekassa nõukokku sisse patsientide esindajana, siis nad on sinna saanud töandjate esindajana. Nii et haigekassa nõukogu ja haiglate liit töandjate esindajana – ka see diskussioon oli üleval. Ütleme niimoodi, et minu isikliku mulje järgi ei suutnud haiglate liidu esindaja veenvalt osutada, miks peaksid just need nõukogus olema. Nad on olnud üks esindajatest ja ma ei ole kindel, kas nad on seal alati olnud, võib olla on seal ka keegi teine olnud. Selle koha pealt ei tekkinud selget arusaamist ja olidki erinevad seisukohad. Osutati ka sellele, et haiglate liit ei ole kõikide arstide esindaja. Näiteks perearstide selts soovis ka kindlasti esindatust. Siin oli diskussiooni koht ja seisukohad olidki erinevad. Kõik.

16:16 Aseesimees Kalle Laanet

Krista Aru, teine küsimus.

16:16 Krista Aru

Aitäh, härra juhataja! Austatud ettekandja! Kas komisjonis oli ka diskussioon selle üle, kas seaduseelnõuga pakutav Riigikogu esindatus haigekassa nõukogus on piisav? Kas pakutud variant, et seal on üks meie esindaja, on piisav? Kas komisjon arutas seda küsimust natuke laiemalt?

16:16 Maris Lauri

Täna! Küsimust, kui suur täpselt haigekassa nõukogu peaks olema, ei ole komisjoni ühelgi istungil arutatud. See pakkumine – seitse liiget – on olnud aktsepteeritav. Kui ametiühingud esitasid ettepaneku, et liikmeid võiks olla kaheksa, siis see kuulati ära, aga diskussiooni ei olnud. Nagu ma nimetasin, üks komisjoni liige, Tiina Kangro, tõstas komisjoni istungitel selle küsimuse, et tema arvates peaks nõukogus Riigikogu esindama sotsiaalkomisjon, selle esimees või liige. Selle peale osutati nii esimese lugemise käigus kui ka seekord, et valitsuskoalitsioon leidis oma aruteludes, et opositsioon peaks ka olema haigekassa nõukogus esindatud. Selle tagamiseks leidsid nad lahenduse, et see esindaja peaks olema riigieelarve kontrolliga tegeleva komisjoni esimees, sest see positsioon on tavapäraselt opositsiooni käes olnud erinevalt sotsiaalkomisjonist. Selline oli see põhjendus. Me ei ole seda arutanud, aga kindlasti tuleb mõista, et iga inimese liitmisel läheb nõukogu suuremaks ja lõpuks tekib küsimus, et mida me siis üldse vähendame. Nii et see on ka küsimus.

16:18 Aseesimees Kalle Laanet

Peeter Ernits, palun!

16:18 Peeter Ernits

Hea juhataja! Hea ettekandja! Kas komisjonis arutati ka seda varianti, mis juhtub siis, kui haigekassa uude nõukogusse ei satu ühtegi Riigikogu liiget?

16:18 Maris Lauri

Täna küsimuse eest! Ei, seda ei arutatud. Kõik.

16:19 Aseesimees Kalle Laanet

Aitäh! Hea ettekandja, teile rohkem küsimusi ei ole. Avan läbirääkimised. Helir-Valdor Seeder Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioonist, palun!

16:19 Helir-Valdor Seeder

Head kolleegid! Kuna arutuse all oleva eelnõu puhul on tegemist väga olulise eelnõuga, sest haigekassa nõukogul on väga oluline roll Eesti tervishoiupoliitika kujundamisel ja elluviimisel, teeb Erakonna Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon ettepaneku katkestada Eesti Haigekassa seaduse ja ravikindlustuse seaduse muutmise seaduse eelnõu 602 teine lugemine, võtta aeg maha ja veel arutada, et saaksime sellise nõukogu koosseisu, mis oleks optimaalne ja hea. Aitäh!

16:20 Aseesimees Kalle Laanet

Maris Lauri, palun!

16:20 Maris Lauri

Hea istungi juhataja! Head kolleegid! Haigekassa nõukogus olen mina olnud kahes positsioonis: üks kord ministrina ja nüüd Riigikogu esindajana. Ja ma olen Riigikogu esindaja just nimelt opositsiooni poole pealt. Haigekassa nõukogu on väga suur nõukogu. Tõsi on see, et vist ei ole olnud ühtegi korda, kus kõik liikmed oleksid istungil kohal olnud. Korduvalt on olnud olukordi, kus on olnud probleem kvoorumi kokkusaamisega: inimesi on taga otsitud, et kvoorum ikka kokku tuleks ja nõukogu istung saaks toimuda. See on sellepärast nii olnud, et nõukogu on väga suur, mistõttu liikmete vastutus hajub. Minu tähelepaneku järgi on selles suures nõukogus alati olnud liikmeid, kes on väga passiivsed. Nad võivad ka kohal olla, aga nad ei räägi, ei võta sõna – sa nagu ei märkagi neid seal. Teised on jälle väga aktiivsed. See sõltub väga palju inimestest.

Ma olen veendunud, et iga organisatsiooni juhtorgan peab olema piisavalt paindlik, piisavalt suur ja piisavalt väike. 15 liiget on liiga palju, nõukogu peab olema väiksem, selleks et töötada efektiivsemalt. Kui meile räägitakse erinevate osapoolte esindatusest, eelkõige tahavad seal kohal olla meditsiinasutused, siis tuleme meelde, et haigekassa nõukogu eraldab nendele raha, mistõttu on nende huvi väga selge. Ma julgen öelda, et haigekassa nõukogus on meditsiinitöötajate esindajad tihtipeale oma huvisid ka selgelt väljendanud. Nad saavad edaspidi oma huvisid näidata konsultatiivkomisjonide kaudu: esiteks tervishoiuteenuste loetelu komisjoni ja teiseks juba moodustatud komisjoni kaudu, mis tegeleb haigekassa strateegiate paikapanemisega. Nii et erinevatele organisatsioonidele on loodud suurepäraseid osalemisvõimalused.

Ma saan aru, et küsimus on selles, kas Riigikogu peab ka olema haigekassa nõukogus esindatud. Eelnõu algses versioonis, enne kui see valitsusse jõudis, Riigikogu esindatust teatavasti üldse ei olnud. Koalitsioon leidis, et Riigikogu esindaja peab seal olema ja ta võiks olla opositsioonist. Minu arvates on see ka hea lähenemine, et kui on ükskord otsustatud, et Riigikogu on nõukogus esindatud, siis on seal just opositsiooni esindaja. Te teate väga hästi, et komisjonide esimehed ei ole tavaliselt opositsioonist. Nii et mina näen praegu selle eelnõu pidurdamist mitte aja võtmisena arutelu jaoks, vaid väljapressimisena koalitsiooni sees. Andke andeks, nii see paistab. See on mingi arutu, minu jaoks mõistetamatu lähenemine. See pidurdamine ei ole veenev – ma ei ole kuulnud ühtegi sisulist ega sügavat argumenti. Nii et palun olgem mõistlikud ja lahendagem see olukord kiiresti ära. Ma tuletan meelde, et mina kaotan selle muudatuse tõttu oma positsiooni haigekassa nõukogus. Ma julgen selle välja öelda ja leian sellele vaatamata, et eelnõu on hea. Aitäh!

16:24 Aseesimees Kalle Laanet

Aitäh! Rohkem kõnesoove ei ole, sulgen läbirääkimised. Eelnõu kohta on laekunud üks muudatusettepanek sotsiaalkomisjonilt, mida juhtivkomisjon on arvestanud täielikult. Juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu 602 teine lugemine lõpetada, aga meile on laekunud Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioonilt ettepanek eelnõu teine lugemine katkestada. Me peame selle läbi hääletama. Valmistame hääletuse ette.

Head kolleegid, panen hääletusele Erakonna Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsiooni ettepaneku katkestada Eesti Haigekassa seaduse ja ravikindlustuse seaduse muutmise seaduse eelnõu 602 teine lugemine. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Ettepaneku poolt oli 35 ja vastu 16 Riigikogu liiget, erapooletuid oli 0. Teine lugemine on katkestatud ja muudatusettepanekute tähtaeg on kümme päeva.

7. 16:26 Kiirgusseaduse, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse ning töötervishoiu ja tööohutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (623 SE) esimene lugemine

16:26 Aseesimees Kalle Laanet

Läheme päevakorrapunkti nr 7 juurde: Vabariigi Valitsuse algatatud kiirgusseaduse, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse ning töötervishoiu ja tööohutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu 623 esimene lugemine. Ettekandeks palun kõnetooli keskkonnaminister Siim Kiisleri!

16:27 Keskkonnaminister Siim Kiisler

Austatud juhataja! Auväärt Riigikogu! Keskkonnaministeerium on ette valmistanud kiirgusseaduse, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse ning töötervishoiu ja tööohutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu, mille eesmärk on võtta Eesti õigusesse üle põhiliste kiirgusohutusnormide direktiiv 2013/59 /Euratom. Direktiivi ülevõtmise tähtaeg oli meile 6. veebruar 2018, mis on teatavasti juba möödas. Direktiivist tulenevalt täpsustatakse eelnõus nõudeid kiirgusega seotud valdkondades, nagu meditsiin, looduslike kiirgusallikatega seotud tegevused, radioaktiivsete jäätmete käitlemine, hädaolukordade lahendamine ja teabevahetus. Samuti kehtestatakse nõuded, mis puudutavad tööruumide õhu radoonisisaldust. Need nõuded kehtestatakse keskkonnaministri määrusega, mille kavand on seaduseelnõu seletuskirja lisas 1. Määrusega nõutakse õhu radoonisisalduse mõõtmist kõrgendatud radooniriskiga omavalitsustes paiknevatel töökohtadel, mis asuvad keldrikorrusel või esimesel korrusel, kui keldrikorrus puudub. Kõrgendatud radooniriskiga omavalitsusi, mille territooriumil asuvatele tööandjatele nõue kehtima hakkab, on Eestis praegu 38. Kui mõõtmisest selgub, et määrusega kehtestatud viitetase ehk tase, mille pikaajaline ületamine ei ole soovitatav, on ületatud, tuleb kaaluda ehituslike parandusmeetmete kasutamist või vähendada töötajate tööruumis viibimise aega, et nende kopsuvähki haigestumise risk ei oleks suur.

Uue teemana lisandub seadusesse regulatsioon röntgeniseadmete kasutamiseks muul kui meditsiinilisel eesmärgil. Ka selliste protseduuride puhul peab olema tagatud kiirgusohutusnõuete täitmine. Näiteks tuleb turvalisuse tagamise eesmärgil ka peidetud objektide avastamiseks tehtavate ülesvõtete tegemisel jälgida, et nii nende tegija kui ka see, kellest röntgenipilti tehakse, ei saaks liiga palju kiiritada. Jutt käib olukorrast, kus tehakse ülesvõtte inimesest, et tuvastada, kas tema sees on peidetud objekte. Riigisisestest vajadustest lähtuva muudatusena hakkab edaspidi kiirgustegevuslubade taotlemine ja väljastamine toimuma keskkonnaotsuste infosüsteemi Kotkas kaudu, mis muudab protsessi taotleja jaoks kiiremaks ja lihtsamaks.

Nagu näha, oleks seaduse suurim mõju seotud just radoonitaseme mõõtmisega töökohtadel. Ütlen selgituseks, et radooni puhul on tegemist uraani laguproduktiga. Eesti pinnases ja kivimites mõningal määral uraani esineb. Ja gaasilise oleku tõttu liigub uraan vabalt pinnases, võib jõuda atmosfääri ning tungida ka hoonetesse. Kui hoone põrandates on praod, siis hakkab radoon sealt imbuma ruumidesse ja seetõttu ongi vaja jälgida, kui palju seda hoone siseõhus võib sisalduda.

Kindlasti tekib küsimus, kui paljusid tööandjaid radooni mõõtmise kohustus puudutab. Nagu ma ütlesin, siis jutt käib tööandjatest 38 Eesti omavalitsuses. Nende omavalitsuste hulka kuuluvad Tallinn, Tartu, Narva ja Kohtla-Järve, Pärnu aga näiteks mitte. Loetelus on kõik suuremad Eesti linnad. Täpset tööandjate arvu ei oska öelda, kuna jutt käib just tööruumidest, mis asuvad kas esimesel korrusel, kui keldrikorrus puudub, või siis keldrikorrusel.

Ütlen igaks juhuks ka seda, et selle määruse eelnõu koostamisel on konsulteeritud Eesti Tööandjate Keskliidu, Eesti Linnade ja Valdade Liidu, Eesti Ehitusettevõtjate Liidu ja personalijuhtimise ühinguga, samuti radooni mõõtmise teenust pakkuvate ettevõtetega.

Kokku võttes täpsustatakse tulevases seaduses kiirgusega seotud valdkondades kehtivaid nõudeid selliselt, et inimeste tervise kaitsmisel oleks arvestatud kõigi ohtudega, sh nendega, mis tulenevad looduskiirgusest. Aitäh!

16:32 Aseesimees Kalle Laanet

Aitäh, minister! Teile on ka küsimus. Peeter Ernits, palun!

16:32 Peeter Ernits

Aitäh, hea juhataja! Hea minister! Siin on juttu ka kosmonautidest: kosmonautide kaitseks rakendatavad meetmed kooskõlastatakse Keskkonnaametiga. Veel öeldakse, et kosmoselaev on mehitatud sõiduk, mis töötab kõrgemal kui 100 km merepinnast. Millal on plaan Eesti inimesed kosmosesse saata ja kui seda lähemal ajal kavas ei ole, siis vahest neid punkte §-s 97¹ ei peaks Eestis jõustama?

16:33 Keskkonnaminister Siim Kiisler

Aitäh! Tegemist on Eesti õigusesse Euroopa Liidu direktiivi ülevõtmisega ja üle võtta tuleb ka direktiivi need punktid, mis puudutavad sedalaadi tegevusi, mida meil ei ole plaanis lähiajal arendada. Aga õigus on meil ühine ja osas Euroopa riikides on kosmoselaeva küsimus ehk üsna aktuaalne. Küll võin kinnitada, et minu teada ei ole Eesti valitsusel praegu plaani kedagi lähiajal kosmosesse saata ja seetõttu ühelegi tööandjale konkreetne säte esialgu ei rakendu.

16:34 Aseesimees Kalle Laanet

Peeter Ernits, teine küsimus.

16:34 Peeter Ernits

Aitäh, hea juhataja! Hea ettekandja! Läheme natuke lähemale. Nagu ma aru saan, kosmosesse me kedagi ei saada, aga miks me oleme jorutanud viis aastat selle direktiivi ülevõtmisega? Direktiiv võeti vastu juba 2013. aasta 5. detsembril ja oleks pidanud vähemalt tänavu 6. veebruaril kehtima. Samas me võtsime eelmisel aastal kiirgusseadust täiendades üle direktiivi 2014/87. See praegune, tunduvalt varasem direktiiv 2013/59 on jäänud sinna külge keevitamata. Miks me oleme viis aastat jorutanud, kuigi jah, kosmosesse minna plaani ei ole?

16:35 Keskkonnaminister Siim Kiisler

Aitäh! Tõepoolest, 2013. aastal võeti direktiiv vastu ja 2013. aastal alustati ka esimesi uuringuid, et tuvastada, kus meil looduskiirgusega seotud probleemid on, kus täpsemalt on radoonitase kõrgem. Võib-olla oleks võinud kiiremini tegutseda. Ministeeriumideülene tööühm loodi 2016. aastal. Selleks, et see direktiiv üle võtta, oli vaja uuringud läbi viia ja kindlaks teha, milliste omavalitsuste tööandjaid need nõuded puudutavad. Nagu näha, see loetelu on päris pikk, nii et uue regulatsiooni mõju saab olema suur. Ülevõtmisega me hilineme nüüd mõne kuu võrra, kui Riigikogu seda eelnõu toetab. Kokku võttes on see Euroopa Liidus planeeritud nii, et sisuliselt viie aasta jooksul tehakse asi ära. Viimastel kuudel, minu ametisoleku ajal on käinud vaidlus selle üle, kuidas teostatakse tööandjate üle järelevalvet. Päris kaua on Sotsiaalministeeriumi ja Keskkonnaministeeriumi vahel valitsenud eriarvamused, milline on Tööinspeksiooni roll järelevalves. Sellepärast on eelnõu üleandmine viimastel kuudel veninud.

16:36 Aseesimees Kalle Laanet

Jürgen Ligi, palun!

16:36 Jürgen Ligi

Aitäh, härra minister! Ma ei jaksa teid lõpuni kuulata, sellepärast küsin kohe ära, see on teie teema. Miks te toote siia selliseid tekste, mille pealkiri on näiteks "Atmosfääriõhu kaitse"? See on küll järgmine eelnõu. Atmosfäär on Maad ümbritsev õhk ja te räägite atmosfääri õhu kaitsest. Ja veel on meil vahel päevakorras olulise tähtsusega riiklik küsimus. Ma loodan, et juhatus kirjutab selle üles. Kas kuidagi oleks võimalik menetluse käigus selliseid tautoloogilisi kombinatsioone kohendada, kui ma teen ettepaneku muuta seaduse pealkiri korrektseks?

16:37 Keskkonnaminister Siim Kiisler

Aitäh! Kõigepealt, väga kahetsusväärne, et te ei jõua nii tähtsa seaduse arutelu ära oodata. Ma juhin tähelepanu, et see on järgmine päevakorrapunkt. Väga tähtis, et te viibiksite ka sellel arutelul. Aga ma kavatsen teile siiski vastata kohe, kiirgusseaduse käsitlemise ajal. Ministeerium toob valitsuse toetusel

teie ette seaduste muutmise eelnõusid. Ja kui me mingit seadust muuta soovime, siis me viitame kehtiva seaduse pealkirjale: me ütleme, et seda seadust me tahame muuta. Kui Riigikogus tehakse ettepanek seaduse nimi mõistlikumaks, lihtsamaks, inimestele arusaadavamaks muuta, siis valitsuse esindajana ma kindlasti toetan seda ettepanekut.

16:38 Aseesimees Kalle Laanet

Urve Tiidus, palun!

16:38 Urve Tiidus

Aitäh, lugupeetud juhataja! Lugupeetud minister! Siin on väga pikk nimekiri kõrgendatud radooniriskiga aladest. Nagu te mainisite oma ettekandes ka, nende seas on enamik Eesti suuri linnu. Kuidas inimesed saavad selle eelnõuga seoses loota, et nende olukord paraneb? Väga paljud majad on ju ammu ehitatud. Te ütlesite, et esimestel korrustel võib olla radooni mõju. Uutele majadele saab seada tingimused, aga mida peavad sellest nimekirjast arvama vanades majades elavad inimesed?

16:39 Keskkonnaminister Siim Kiisler

Kui radoonitaseme õhus mõõtmine on teostatud ja leitakse, et on mingid meetmed vajalikud, siis on üks kõige lihtsam abinõu täiendav, tugevam ventilatsioon või siis põrandale mingi isolatsioonimaterjali lisamine. Nagu juttu oli, eelkõige võib radoon ruumi tungida põrandapragudest. See ähvardab eriti sel ajal, kui maa on mujal külmunud ja hoonealune maa on külmumata. Siis on oht, et seda immitseb õhku just sealtkaudu. Siin on juttu tööruumidest, aga põhimõtteliselt võib see pääseda kõikidesse ruumidesse, mis asuvad vastu pinnast. Kui see oht on tuvastatud, siis saab võtta kasutusele meetmed ja hiljem teha järelmõõtmise, et kontrollida, kas meetmed on aidanud. Ja kui muud võimalust ei ole, siis on üks võimalus, et lihtsalt töötajad üldse ei viibi enam nendes ruumides või viibivad seal vähem tunde, et nad kokkuvõttes ei saaks liigset kiiritust kokkupuutel sellise õhuga.

16:40 Aseesimees Kalle Laanet

Hea minister, teile rohkem küsimusi ei ole. Aitäh! Palun komisjoni ettekandeks kõnetooli komisjoni liikme Meelis Mälbergi!

16:40 Meelis Mälberg

Austatud istungi juhataja! Head kolleegid! Keskkonnakomisjoni 7. mai istungile oli kiirgusseaduse, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse ning töötervishoiu ja tööohutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu 623 tutvustamiseks kutsutud keskkonnaminister Siim Kiisler, Keskkonnaministeeriumi kliima- ja kiirgusosakonna nõunik Reelika Runnel ja sama ministeeriumi õigusosakonna jurist Marko Lelov. Kõigepealt minister tutvustas meile seda eelnõu. Ma ei hakka selle sisu siin ümber jutustama, minister juba tegi seda siin puldis põhjalikult.

Peale ministri sissejuhatavat ettekannet oli komisjonis küsimuste-vastuste voor, mis keskendus peamiselt radooni küsimusele: kes peaks selle sisaldust mõõtma ja kui suur on selle mõju ettevõtetele. Nagu küsimuste-vastuste voorus selgus, on raske praegu öelda, kui paljusid ettevõtteid see puudutama hakkab. Hinnanguliselt peab seda mõõtmist tegema hakkama enamik Eesti ettevõtteid. Radoonioht on küll vaid ühes kolmandikus Eesti omavalitsustest, aga need omavalitsused on Eesti suurimad – Harjumaa, Tartumaa – ja enamik ettevõtteid paikneb just nendes piirkondades. Kõik ettevõtted, kelle tööruumid on kas keldri- või esimesel korrusel, peaks need mõõtmised tegema. Ka ei oska täna öelda, kui suur võiks olla ühe ettevõtte kulu. Esialgsete hinnangute põhjal võiks see tasu olla umbes 60 eurot. Saime ka teada, et praegu tegeleb nende mõõtmistega viis eraettevõtet ja lisaks Keskkonnaameti kiirgusosakond, kes pakub seda tasuta teenusena. Võib eeldada, et teenusepakkujaid tuleb juurde, kuna ilmselt tellijaid saab olema päris palju. Veel selgus, et Keskkonnaametisse luuakse sellest direktiivist tulenevalt üks täiendav töökoht ja see kulu võiks ametile olla suurusjärgus 30 000 eurot aastas.

Keskkonnakomisjon tegi oma 7. mai istungil järgmised otsused: määrata eelnõu 623 ettekandjaks komisjoni liige Meelis Mälberg, teha ettepanek võtta eelnõu esimeseks lugemiseks Riigikogu täiskogu päevakorda 16. maiks, teha ettepanek esimene lugemine lõpetada ja määrata muudatusettepanekute tähtajaks 23. mai 2018 kell 12. Juhin tähelepanu, et muudatusettepanekute esitamise aeg on natuke

lühem kui tavapäraselt. Eesmärk on, et me jõuaksime veel enne suurt suve selle seaduseelnõu ära menetletud. Kõik otsused tegi komisjon konsensusel. Aitäh!

16:44 Aseesimees Kalle Laanet

Hea ettekandja, teile on vähemalt üks küsimus. Urve Tiidus, palun!

16:44 Urve Tiidus

Aitäh, lugupeetud juhataja! Lugupeetud ettekandja! Tahan vähendada oma võhiklikkust. Kas samasugused tingimused kehtivad ka koolidele ja lasteaedadele? Kas sealgi tuleb mõõta radoonisisaldust, et vajaduse korral olukorda parandada?

16:45 Meelis Mälberg

Aitäh, hea küsija! Mitte küll päris samasuguse sisuga, aga natukene analoogne küsimus kõlas ka komisjonis. Ja nimelt: kas ka eluruumides peaks selle mõõtmise läbi viima? Vastuseks saime seaduse tõlgendusena, et kui on tegemist töökohaga, siis tuleks mõõtmine läbi viia. Kuna koolides ja lasteaedades on tegemist töökohtadega, siis ilmselt ka koolides ja lasteaedades tuleb see läbi viia.

16:45 Aseesimees Kalle Laanet

Hea ettekandja, rohkem küsimusi teile ei ole. Avan läbirääkimised fraktsioonide esindajatele. Kõnesoovijaid ei ole. Juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu 623 esimene lugemine lõpetada. Esimene lugemine on lõppenud. Määrän eelnõu 623 muudatusettepanekute esitamise tähtajaks käesoleva aasta 23. mai kell 12.00.

8. 16:46 Atmosfääriõhu kaitse seaduse muutmise seaduse eelnõu (624 SE) esimene lugemine

16:46 Aseesimees Kalle Laanet

Järgmine päevakorrapunkt on nr 8: Vabariigi Valitsuse algatatud atmosfääriõhu kaitse seaduse muutmise seaduse eelnõu 624 esimene lugemine. Ettekandeks palun kõnetooli keskkonnaminister Siim Kiisleri!

16:46 Keskkonnaminister Siim Kiisler

Auväärt juhataja! Austatud Riigikogu liikmed! Kuna me juba eelmise päevakorrapunkti ajal arutasime natuke ka seda punkti, siis kasutan võimalust ja ütlen täiendavalt vastuseks Urve Tiidusele, et komisjonis see otseselt jutuks ei olnud, aga lasteasutusele kehtib alates 2011. aastast nõue, et teatud kohtades peab mõõtma radoonisisaldust siseõhus.

Aga nüüd tulen atmosfääriõhu kaitse seaduse muutmise seaduse eelnõu juurde. Jürgen Ligi küsimuse peale ma vaatasin Vikipeediat ja seal on tõesti öeldud, et atmosfäär ehk õhkkond on maad ümbritsev gaasikiht, milles valdavaks on lämmastik ja hapnik. Ning veel on seal selline kena lause: ""Õhk" öeldakse tavaliselt selle atmosfääri osa kohta, mida elusorganismid kasutavad otseselt fotosünteesiks ja hingamiseks, kuid see termin on kasutuses ka atmosfääri gaasikogumiku üldistamiseks." Nii et ilmselt on see kaalumise koht, kas tõesti peaks seaduse pealkirja muutama. Eks keskkonnakomisjon saab seda arutada. Üldiselt ma kindlasti toetan lihtsamaid, selgemaid, arusaadavamaid seaduste pealkirjasid. Konkreetse eelnõu eesmärk on võtta Eesti õigusesse üle üks teine Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2016. aastast: see on direktiiv 2016/2284/EL, mis käsitleb teatud õhusaasteainete heitkoguste vähendamist riikides. Selle direktiivi ülevõtmise tähtaeg on 1. juuli k.a. Direktiiviga on aastateks 2020 ja 2030 liikmesriikidele kehtestatud õhusaasteainete heitkoguste vähendamise kohustused, mis puudutavad viit saasteainet: vääveldioksiid, lämmastikoksiidid, eriti peened osakesed, ammoniaak ja mittemetaansed lenduvad orgaanilised ühendid.

Et oleks lihtsam aru saada, nimetan ka suurusjärgud, kui palju siis heitkoguseid 2020. aastaks vähendada peab. Need protsendid on toodud võrreldes aastaga 2005 ja need on järgmised: vääveldioksiid – 32%, lämmastikoksiid – 18%, mittemetaansed lenduvad orgaanilised ühendid – 10%, eriti peened osakesed – 15%, ammoniaak – vaid 1%. Samas meil on probleem just ammoniaagiga. Kui teiste õhusaasteainete puhul on näha, et me saavutame nii 2020. kui 2030. aasta eesmärgid ka

täiendavaid meetmeid tarvitusele võtmata, kuna need kogused on meil niigi vähenemas, siis ammoniaagikogused suurenevad. Nii et sel puhul on vaja rakendada täiendavaid meetmeid. Valdkond, kus on tegu suuremate ammoniaagiheitmete allikatega, on muidugi põllumajandus, kus tootmine kasvab.

Nüüd konkreetselt eelnõu sisu juurde. Nende õhusaasteainete vähendamise eesmärgid kehtestatakse valitsuse määrusega ja valitsuse sellesisulise määruse eelnõu kavand on esitatud seaduseelnõu seletuskirja lisas. Seatud eesmärkide saavutamiseks peavad Euroopa Liidu liikmesriigid koostama teatud õhusaasteainete heitkoguste vähendamise riikliku programmi. Programmis kajastatakse heitmete vähendamise meetmed, mis tuleb kasutusele võtta kõigis asjaomastes sektorites, olgu see siis põllumajandus, tööstus, energeetika, transport, kodumajapidamine. Praegu kehtivas seaduses on sätestatud programmi põhiolemus, kuid direktiiv kehtestab liikmesriikide programmi sisule täpsemad nõuded, mille tõttu on vaja seadust täpsustada. Siiani on programmi sisu olnud paljuski riikide enda otsustada. Uue paragrahvina on seaduseelnõus sätestatud riigi võimalused kasutada heitkoguste vähendamise kohustuste täitmiseks paindlikkuse meetmeid. Näiteks võib siis, kui erakordselt külma talve tõttu ei suuda riik oma heitkoguste vähendamise kohustusi mõnel aastal täita, esitada andmed heitkoguste kohta kolme aasta keskmisena. Seadusesse lisatakse ka programmi esitamise tähtsajad ja selle täitmise ülevaatamise nõuded. Esimene programm, mille kinnitab keskkonnaminister oma käskkirjaga, tuleb Euroopa Komisjonile esitada 1. aprilliks järgmisel aastal ning selle peab üle vaatama vähemalt iga nelja aasta järel alates esimesest esitamisest. Kokku võttes kehtestatakse nende muudatustega täpsemad nõuded programmi sisu ja selle täitmise aruannete kohta. Aitäh!

16:52 Aseesimees Kalle Laanet

Aitäh! Peeter Ernits, palun!

16:53 Peeter Ernits

Aitäh, hea juhataja! Hea ettekandja! Selle seaduse vastuvõtmisel on tugev mõju mikropõllumajandusettevõtetele, st neile, kus on alla kümne töötaja ja käive on kuni 2 miljonit eurot. Samas on seletuskirjas öeldud, et ei ole teada, kui palju selliseid ettevõtteid Eestis on. Aga minu meelest on küll teada, kui palju meil on mikropõllumajandusettevõtteid. Mida siin uurida? Ja teiseks: kuidas see eelnõu mõjutab mikropõllumajandusettevõtteid positiivselt?

16:53 Keskkonnaminister Siim Kiisler

Aitäh! Ma nõustun teiega, et ilmselt on meil päris hea ülevaade olemasolevatest põllumajandusettevõtetest, vähemasti nendest, kes on taotlenud üht või teist toetust. Aga me täpsustame teiseks lugemiseks nende ettevõtete arvu. Nagu ma eelnevalt ütlesin, tõesti on probleem just ammoniaagiga, sest põllumajandusootmise suurenemise tõttu ka ammoniaagi heitkogused suurenevad. Ja nüüd on meil kohustus vastu võtta programm, kus on kirjas meetmed, kuidas me seda vähendame.

Aga tegelikult on tõsine küsimus, kas need meetmed on ka kuluefektiivsed. Väga võimalik, et kui me oleme selle programmi kokku kirjutanud, siis me peame Euroopa Komisjoniga täiendavalt läbi rääkima, kas on üldse selliseid abinõusid, mis oleksid piisavalt kuluefektiivsed ja võimaldaksid seatud eesmärki täita. Ühtepidi, kui me eesmärki ei täida, siis meid ähvardab rikkumismenetlus, aga teistpidi peavad need nõuded siiski proportsionaalsed olema. Näiteks on küsimus, kas ühise põllumajanduspoliitika raames saab toetada selliseid ettevõtteid täiendavate investeeringute tegemisel, et ammoniaagi heitkoguseid vähendada. See selgub peagi – programmi vastuvõtmise ajaks on meil pilt ka selles osas vahest selge. Aga igal juhul siin küsimus on. Praegu veel ei ole head vastust, mis meetmed väikesi ettevõtteid aitavad.

16:55 Aseesimees Kalle Laanet

Peeter Ernits, teine küsimus.

16:55 Peeter Ernits

Jah, see ei ole praegu veel selge, aga me tahame selle eelnõu seadusena vastu võtta. Probleem puudutab aga mitte ainult mikropõllumajandusettevõtteid, vaid ka väikeseid, kus on kuni 50 töötajat ja

käive kuni 10 miljonit. Enamik Eesti põllumehi vaatab praegu huviga meie saali poole, et aru saada, mida uus seadus neile tähendab. Mida see ikkagi kaasa toob? Tahaks konkreetset vastust – kuidas me muidu selle seaduse vastu võtame, kui me ei tea isegi seda.

16:56 Keskkonnaminister Siim Kiisler

Aitäh! Nagu ma selgitasin, konkreetne seadusmuudatus täpsustab nõudeid vastuvõetavale programmile. Ja kui programm on koostatud, siis see on nagu kahekäiguline. Ühtepidi nendel seadusmuudatustel selles mõttes mõju ei ole, et me lihtsalt täpsustame neid nõudeid. Saasteainete heitkoguste vähendamise eesmärgi me peame täitma nii või naa, aga praegu me täpsustame nõudeid programmile, kuna direktiivis on konkreetset kirjas, milline see riiklik programm peab välja nägema. Varem sisu ei olnud determineeritud ja riigid kirjutasid erinevaid asju nendesse programmidesse. Nüüd otsustati Euroopa Liidus, et kehtestatakse ühtsed nõuded, kuidas see programm peab olema üles ehitatud, mis seal kirjas peab olema. See ongi selle seaduseelnõu sisu.

Ja järgmine etapp on see, et tuleb otsustada, kuidas me need eesmärgid täidame. See ei ole otseselt selle seadusmuudatuse sisu, nii või naa me peame need eesmärgid saavutama. On öeldud, et kõige reaalsem on ammoniaagi heitkoguste vähendamiseks olemasolevad laguunid katta ehk siis teha need pealt kinniseks. See on väga kallis tegevus ja põllumajandusettevõtjad ütlevad, et neil ei ole selliseks investeeringuks raha. Nad küsivadki, kust need vahendid täiendavalt tulevad. Programmi koostamise käigus peab läbi arutama, kas meil on ehk mingeid muid võimalusi praeguses olukorras, kus meie põllumajandus on selgelt kasvufaasis. Mõnel teistsugusel perioodil see probleem võib-olla laheneks iseenesest, aga praegu on meie põllumajandus kasvutrendis ja pigem me näeme ette tootmise suurenemist. Vahest leitakse mingid muud lahendused. Võib-olla leitakse võimalus maksta nendele ettevõtetele investeeringutoetust põllumajandustoetuste raames või saame täiendavalt Euroopa Liiduga läbi rääkida, kuidas meil oleks võimalik see eesmärk täita.

16:59 Aseesimees Kalle Laanet

Hea minister, teile on vähemalt üks küsimus. Urve Tiidus.

16:59 Urve Tiidus

Aitäh, lugupeetud juhataja! Lugupeetud minister! Te märkisite oma vastuses, et põllumeestel ei pruugi olla raha, mida selle programmi elluviimine neilt kunagi nõudma hakkab, ja et kaalumisele tulevad igasugused investeerimistoetused ja muud Euroopa Liidu rahad. Praegu on üsna viimases või olulises faasis Euroopa Liidu järgmise eelarveperioodi rahastamise tingimuste ja põhimõtete otsustamine. Projektid on juba väljas. Kas on kuidagi jutuks olnud, et ühise põllumajanduspoliitika raames tuleks katta võimalikke kulukohti, mis selle direktiivi ülevõtmisega on seotud?

16:59 Keskkonnaminister Siim Kiisler

Aitäh! Järgmise rahastamisperioodi või eelarveperioodi arutelud on kindlasti olulises faasis, aga alles algusfaasis, mitte lõppfaasis. Kindlasti need arutelud käivad ja väga mitmed riigid on juba väljendanud nendel koosolekutel, kus mina ka käin, eelkõige oma keskkonnaministrite suu läbi seisukohta, et kliimapoliitika meetmete peaks eraldama senisest rohkem Euroopa Liidu vahendeid. Ma saan aru, et see on nagu üleüldisem soov. Loomulikult see ei ole veel ametlik positsioon, aga riikide esindajad võtavad kohtumistel sel teemal sõna. Selles kontekstis ma arvan, et kindlasti seisab ees arutelu, mida toetusrahaga ikkagi toetatakse, ja küllap ka sedalaadi meetmed tulevad kõne alla.

17:01 Aseesimees Kalle Laanet

Rohkem küsimusi teile ei ole. Aitäh! Palun komisjoni ettekandeks kõnetooli keskkonnakomisjoni liikme Valeri Korbil!

17:01 Valeri Korb

Lugupeetud kolleegid! Riigikogu keskkonnakomisjon vaatas eelnõu läbi oma istungil esmaspäeval, 7. mail 2018. Istungit juhatas meie komisjoni esimees härra Rainer Vakra, veel võtsid sellest osa Peeter Ernits, Valeri Korb, Andres Metsoja, Meelis Mälberg, Elle Kaur, nõunik-sekretariaadijuhataja, ja Vivi Older, nõunik. Puudusid meie kolleegid Terje Trei ja Kalle Palling.

Mõned read protokollist võiks ette lugeda, aga ma mõtlen, et ei ole mõtet korrata seda, millest minister juba rääkis. Ma tahan öelda seda, et komisjoni istungile oli teiste hulgas kutsutud ka Keskkonnaministeeriumi välisõhu osakonna peaspetsialist Riina Maruštšak ja tema vastused on võib-olla huvitavad, sellepärast tahaksin neist rääkida ka siin saalis. Rainer Vakra küsis, mis selle eelnõu kohaselt Eestis nende viie saasteaine osas muutub. Välisõhu osakonna peaspetsialisti vastus oli, et seoses programmiga, millest me siin räägime, töötatakse välja meetmed, kuidas jõuda direktiiviga sätestatud eesmärkideni. Rainer Vakra palus täpsustada, mille alusel eesmärgid on seatud. Vastus oli, et kehtestatud vähendamise määrad lähtuvad baasaasta 2005 näitajatest. Rainer Vakra tundis veel huvi, millised on karistusmeetmed, kui me ei suuda eesmäärke täita. Vastus: siis alustab Euroopa Komisjon rikkumismenetlust. Ja kui midagi juhtub, siis tuleb alustada menetlust, et olukorda kuidagi parandada. Ka meil oli veel üks küsimus, mis täna siin saaliski kõlas ja millele härra minister juba vastas. See oli küsimus, kust me võtame vajaliku raha. Vastus oli, et esimesed sammud me teeme selle raha toel, mis on Keskkonnainvesteeringute Keskuse eelarves.

Mina tundsin huvi selle vastu, kus siis Eestis kõige saastatum õhk on. Vastus oli, et oleneb konkreetsest näitajast. Ja ma kutsun kõiki teid, kolleegid, üles internetti vaatama. Eestis eksisteerib väga hea süsteem, on üheksa kohta, kus registreeritakse kõik need allikad, millest me räägime selle programmi puhul. Kõikidel on võimalik seda vaadata, tunni jooksul seal kõik vahetub.

Komisjon otsustas määrata eelnõu 624 ettekandjaks keskkonnakomisjoni liikme Valeri Korbi (konsensussega), teha ettepaneku võtta eelnõu esimene lugemine Riigikogu täiskogu päevakorda 16.05.2018 (konsensussega), teha ettepaneku eelnõu esimene lugemine lõpetada (konsensussega) ja määrata muudatusettepanekute tähtajaks 23. mai kell 12 (samuti konsensussega). Aitäh!

17:04 Aseesimees Kalle Laanet

Aitäh, hea ettekandja! Teile küsimusi ei ole. Avan läbirääkimised fraktsioonide esindajatele. Kõnesoovijaid ei ole. Juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu 624 esimene lugemine lõpetada. Esimene lugemine on lõppenud. Määrati eelnõu 624 muudatusettepanekute esitamise tähtajaks k.a 23. mai kell 12.

Sellega oleme tänase päevakorra ammendanud. Kohtumiseni homme!

Istungi lõpp kell 17.05.